

JUNI 2023

Pedagogisch beleidsplan BSO

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1: BSO De Lolifantjes	3
1.1.1 BSO de lolifantjes	3
1.1.2 Onze visie op kinderopvang	3
1.1.3 Pedagogische inspirators	3
1.1.4 Missie en visie	6
hoofdstuk 2: Kinderen laten groeien vanuit basisveiligheid, vertrouwen en kennis	7
2.1 Emotionele veiligheid	7
2.1.1 Respect voor de autonomie	7
2.1.2 Sensitieve responsiviteit	8
2.1.3 Structuur en grenzen stellen	10
2.1.4 Praten en uitleggen	10
2.1.5 Mentorschap	11
2.1.6 Wanneer	12
2.2 Persoonlijke ontwikkeling	13
2.2.1 Motorische vaardigheden	13
2.2.2 Creatieve vaardigheden	14
2.2.3 Cognitieve vaardigheden	15
2.2.4 Taalvaardigheden	16
2.2.5 Activiteiten bij BSO De Lolifantjes	18
2.2.6 Ontwikkelingsstimulering	19
2.3 Sociale ontwikkeling	20
2.3.1 Samenspel	20
2.3.2 Conflicten in het samenspel	20
2.3.3 Interactie kinderen onderling stimuleren	21
2.4 Waarden en normen	22
2.5 Waarnemen van de ontwikkeling	24
2.5.1 Observeren en oudergesprekken	24
2.5.2 Werken aan welbevinden	24
2.5.3 Samenwerking met school	25
2.5.4 Omgang met bijzonderheden in de ontwikkeling	25
Hoofdstuk 3: BSO de Lolifantjes informatie voor ouder en kind	27
3.1 Stamgroepen	27
3.1.1 Stamgroep	27
3.1.2 Verlaten van de stamgroep	27
3.1.3 Samenvoegen	28
3.2 Dagindeling	29
3.3 Extra dagen en ruildagen	29
3.4 Openingstijden en sluitingsdagen	30
3.5 Oudercommissie	30

3.6 Klachten	31
Hoofdstuk 4: Wet kinderopvang.....	33
4.1 Drie- uursregeling	33
4.2 Inzet stagiaires	34
4.3 Personeel en Ondersteuning andere volwassenen	37
4.3.1 Pedagogisch medewerkers	37
4.3.2 Externe adviseur	38
4.3.3 Pedagogisch beleidsmedewerker	38
4.3.4 Leidinggevende	38
4.3.5 Vrijwilliger	39
4.4 Beroepskracht kind ratio.....	39
4.5 Beleid veiligheid en gezondheid	39
4.5.1 Vier ogen principe.....	39
4.5.2 Regeling	39

HOOFDSTUK 1: BSO DE LOLIFANTJES

1.1.1 BSO DE LOLIFANTJES

Dit is het pedagogisch beleidsplan van BSO de Lolifantjes. In het pedagogisch beleidsplan staat beschreven hoe wij richting geven aan het handelen van de pedagogisch medewerkers in het belang van het welbevinden van het kind dat BSO de Lolifantjes bezoekt. In dit pedagogisch beleidsplan is onder andere de visie, missie en het pedagogisch beleid van BSO Lolifantjes beschreven. Het pedagogisch beleidsplan is geen vaststaand document en zal aan de hand van evaluatie, toetsing, veranderingen in de Wet Kinderopvang zo nodig worden aangepast en herschreven.

BSO de Lolifantjes bestaat uit twee locaties; *de Jacob van Maerlantstraat en de Prozastraat*

De BSO op de Jacob van Maerlantstraat is gevestigd in het pand van het kinderdagverblijf.

De BSO op de Prozastraat is een ruimte gevestigd in het buurthuis 'Het Boegbeeld'. De grote raampartijen zorgen ervoor de ruimte licht is. Wij hechten veel waarde aan een huiselijke sfeer en is de ruimte hier daarom ook op ingericht. Zo staat er een grote bank en maken wij gebruik van warme kleuren. De buiten ruimte bestaat uit een groot speelplein en is afgeschermd met een hek. Op het speelplein kunnen de kinderen fietsen, rennen en in de zandbak spelen. Daarnaast is er genoeg ruimte om met een bal te spelen.

1.1.2 ONZE VISIE OP KINDEROPVANG

Wij zijn van mening dat kinderopvang een positieve bijdrage kan leveren aan de ontwikkeling van het kind. Daarnaast zorgt het ervoor dat ouders werk en zorg beter kunnen combineren. Hierbij is het van belang dat ouders een prettig gevoel bij de kinderopvangorganisatie hebben en hun kind vol vertrouwen kunnen achterlaten. Kinderopvang zorg ervoor dat kinderen binnen een professionele setting niet alleen opgevangen maar ook worden gezien, gehoord en op de juiste manier gestimuleerd in hun ontwikkeling en individuele behoeften.

Een BSO is voor kinderen tevens een plek voor ontmoeting met andere kinderen maar waar ook ruimte is voor rust en even niets doen. Na een hele dag school vinden wij het belangrijk voor een kind dat hij/zij binnen de buitenschoolse opvang genoeg kan opladen van een schooldag. Pedagogisch medewerkers dienen goed te kijken naar de individuele behoeften van de kinderen en hierop in te spelen en te reageren. Daarnaast kunnen kinderen in hun ontwikkeling worden gestimuleerd als er een mix van 'vrije tijd' en begeleide activiteiten aangeboden wordt.

Het kind krijgt in onze BSO letterlijk en figuurlijk de ruimte. Wij stimuleren het kind naar zelfstandigheid in het tempo dat bij hem past en op een manier die hij verkiest. We bieden hun daarbij geborgenheid, duidelijkheid en veiligheid. Bij het ontdekken van de wereld kunnen kinderen gebruik maken van verschillende activiteiten en materialen die in verschillende hoeken van de KDV, worden aangeboden. Zo leert het kind de eigen kwaliteiten ontdekken, gebruiken en waarderen. Waar nodig of gewenst geven wij grenzen aan.

Het werken met kinderen vraagt om kwaliteit en professionaliteit. Hierbij is het reflectie vermogen van pedagogisch medewerkers en het voortdurend kijken of het handelen bijdraagt aan het welbevinden van de kinderen van essentieel belang. Kwaliteit binnen een BSO kan naar ons idee gewaarborgd worden door te werken met een goed doordachte pedagogische visie. Dit geeft ons en onze pedagogisch medewerkers, richting, inspiratie en houvast bij het pedagogisch handelen. Wij laten ons in onze pedagogische visie inspireren door pedagogische stromingen welke in dit hoofdstuk verder zullen worden toegelicht wat uitmondt in de missie en visie van BSO de Lolifantjes.

1.1.3 PEDAGOGISCHE INSPIRATORS

Onze pedagogische visie is in belangrijke mate gebaseerd op de opvoedingstheorieën van Louiss Tavecchio en Maria Montessori. Wij hebben voor deze inspirators gekozen, omdat deze theoretische grondslag ons inspireert en aansluit bij hoe wij ons dagelijks handelen vormgeven in de praktijk. Het maakt een goede basis voor kinderen die allemaal verschillend zijn door bijvoorbeeld cultuurverschillen, karaktereigenschappen, aanleg en talenten, behoeften of door de omgeving worden aangemerkt als kinderen met een 'achterstand'. Hieronder worden de theorieën en hoe wij hier in de praktijk mee omgaan.

Louis Tavecchio:

Verschillen tussen jongens en meisjes

Louis Tavecchio is een psycholoog en hoogleraar Pedagogiek aan de universiteit van Amsterdam. Hij heeft zich gespecialiseerd in kinderen binnen de kinderopvang waarbinnen hij tot interessante gedachtegangen kwam. Zo pleit hij ervoor dat er meer wordt ingespeeld op de verschillende behoefte die jongens en meisjes hebben. Het is wetenschappelijk bewezen dat jongens en meisjes zich anders ontwikkelen. Jongens hebben een later rijpingstempo dan meisjes waardoor zij vooral op school vaak worden onderschat. Jongens zijn goed in creatief en abstract denken en zijn minder verbaal dan meisjes. In de kinderopvang en in het basisonderwijs werken over het algemeen veel vrouwen waardoor deze plekken sterk geverbaliseerd zijn, wat minder goed inspeelt op de behoefte van jongens. Terwijl dit zonde is want op deze manier worden jongens op jonge leeftijd gedemotiveerd terwijl zij beschikken over veel capaciteiten. In de basisschoolleeftijd is duidelijk te zien dat jongens meer fysiek zijn ingesteld. Jongens hebben de behoefte aan rennen, stoeien en bewegen. Jongens willen graag onderzoeken, zijn ongedisciplineerder en hebben veel energie. Dit gedrag wordt meestal minder gewaardeerd in het basisonderwijs en de kinderopvang. Hierdoor worden jongens vaker gecorrigeerd. De taalontwikkeling van jongens ontwikkelt zich meestal later dan die van meisjes. Jongens leren door te doen, te voelen en te ervaren ze vinden onbekend speelgoed/materiaal erg interessant. Door deze grote mate van ondernemendheid laten jongens ook vaker risicovol spel zien zonder altijd na te denken over de gevolgen.

Meisjes hebben juist behoefte aan minder wild spel en hebben een voorkeur voor fijn motorisch spel. Vaak houden meisjes van bekend speelgoed en spelen zij graag in de buurt van een pedagogisch medewerker. In hun gedrag zijn meisjes voorzichtiger en denken zij meer na voordat zij iets doen. Meisjes kunnen instructies makkelijker opvolgen omdat zij meer verbaal zijn ingesteld en bij woorden een beeld kunnen vormen.

Onze pedagogisch medewerkers hebben kennis van de ontwikkeling en de verschillen tussen jongens en meisjes. Hierbij kijken zij altijd naar de individuele behoeften van het kind. Het hoeft natuurlijk niet te betekenen dat iedere jongen een voorkeur heeft voor fysiek spel en elk meisje een voorkeur voor fijn motorisch spel. Door de combinatie van kennis over de verschillen in ontwikkeling en het inspelen op het individuele karakter en voorkeuren van het kind kunnen wij begeleiding op maat bieden. Hierbij staat de emotionele veiligheid van de kinderen voorop als basis voor een optimale ontwikkeling van jongens én meisjes.

Bewegingsvrijheid

Verder pleit Tavecchio ervoor dat kinderen in de kinderopvang een grote mate van bewegingsvrijheid nodig hebben om zich goed te kunnen ontwikkelen. Genoeg beweging zorgt voor een betere ontwikkeling van de motorische vaardigheden en de coördinatie van een kind. Kinderen die regelmatig bewegen zijn handiger, leniger en fitter. Bewegen heeft ook een positieve invloed op de ontwikkeling van het brein doordat er meer verbindingen worden aangelegd. Daarnaast ervaren kinderen vaak veel plezier tijdens bewegen waardoor zij beter in hun vel zitten en gelukkiger zijn.

Bij BSO de Lolifantjes geloven wij erin dat bewegen bijdraagt aan een gezonde toekomst van kinderen. Wij hebben een voorkeur voor het spelen in de buitenlucht. Hierdoor kunnen kinderen hun energie en fantasie de vrije loop laten. Wij beschikken over een mooie buitenspeelruimte waar kinderen hier alle mogelijkheid toe hebben. Hier kunnen kinderen verschillende vaardigheden opdoen zoals het voor het eerst zelfstandig op de fiets rijden. Buiten kan ook risicovol spel gedaan worden zoals: klimmen, klauteren en rennen. Wij vinden het belangrijk dat kinderen voldoende uitdaging hebben en de mogelijkheid om hun eigen grenzen op te zoeken en op onderzoek uit te gaan. Als een kind (niet te hard) valt bijvoorbeeld stimuleren wij het kind om zelf weer op te staan. Tijdens het buiten of binnen beweeg activiteiten doen maken wij wel duidelijke afspraken met de kinderen over wat wel en niet mag. Hierbij kijken wij ook naar elk kind en elke situatie.

Wij hanteren de uitgangspunten met betrekking tot de visie van Tavecchio op de volgende manier in de praktijk:

- ✓ De groep wordt regelmatig gesplitst waarbij kinderen kunnen kiezen om de activiteit te gaan doen waar zij behoefte aan hebben zoals: buitenspelen, gymmen of knutselen.
- ✓ Jongens krijgen regelmatig de mogelijkheid om te stoeien met elkaar waarbij de pedagogisch medewerker altijd nabij is en als het nodig is het stoeien bijstuurt of stopt.
- ✓ Er wordt regelmatig buiten gespeeld of binnen worden activiteiten gedaan waar kinderen hun grove motoriek kunnen oefenen zoals: een parcours maken, overgooien, dansen.
- ✓ Jongens en meisjes krijgen de ruimte om foutjes te maken waar zij van kunnen leren. Op deze manier leren zij zelf hun gedrag leren beoordelen.

- ✓ De pedagogisch medewerkers reflecteren regelmatig op hun eigen handelen om te zien of op een goede manier hebben ingespeeld op de verschillende behoeften van elk kind en kunnen hun handelen makkelijk bijsturen.
- ✓ Pedagogisch medewerkers kijken niet wat het kind fout doet maar meer wat het kind nodig heeft.

Maria Montessori:

Vrijheid en zelfstandigheid binnen een gestructureerde omgeving

Maria Montessori was een Italiaanse arts die in de slopenwijken van Rome een kinderopvang had opgericht. In haar pedagogische visie is de kern dat kinderen zelf dingen mogen ontdekken en leren. Het kind heeft een natuurlijke noodzakelijke drang om zich te ontwikkelen. Opvoeding moet de behoeften van een kind onderkennen en daarop inspelen door de juiste omgeving en materialen aan te bieden. Binnen de visie van Montessori is zowel ruimte voor vrijheid als ruimte voor afspraken en structuur. Bij BSO de Lolifantjes zien wij een veilige omgeving als een omgeving waar kinderen weten waar ze aan toe zijn en rust en regelmaat heerst. Hierbinnen hebben kinderen de vrijheid om zich naar eigen tempo te ontwikkelen. Dit uit zich in dat wij de kinderen volgen en daarop inspelen. Bijvoorbeeld als een kind het leuk vindt om regelmatig met de duplo te spelen dan geven wij het kind hier de ruimte voor en dwingen wij het kind niet om iets anders te gaan doen. Wel kunnen we het kind prikkelen door bijvoorbeeld ook eens dieren bij de duplo neer te zetten om zo het kind vanuit zijn eigen motivatie/interesses ook met ander soort spel in aanmerking te laten komen.

De zelfstandigheid van de kinderen stimuleren wij door de kinderen zoveel mogelijk zelf te laten doen zoals: hun bord naar de keuken brengen na het eten, het speelgoed staat op kind hoogte zodat kinderen dit zelf kunnen pakken. Wij geven kinderen ook de ruimte om zelfstandige keuzes te maken zoals waar ze mee willen spelen of wat ze op hun brood willen eten. De structuur gedurende de dag bieden wij kinderen doordat er duidelijke regels zijn, en we werken met vaste rituelen zoals liedjes voor het opruimen of voor het aan tafel gaan.

Kinderen ontdekken de wereld graag met hun lichaam en zintuigen. Kinderen kijken wat er om hen heen gebeurt en wat de volwassenen doet. Al deze indrukken absorbeert het kind en neemt dit mee in zijn ontwikkeling. De omgeving waarin een kind opgroeit is dus van groot belang voor de algehele ontwikkeling van het kind.

Uitdagende leeromgeving

Montessori pleitte voor een uitdagende en uitnodigende omgeving waarbinnen het kind kan ervaren en experimenteren. De omgeving moet het kind prikkelen en aanzetten tot activiteit. Hierom vinden wij het bij BSO de Lolifantjes belangrijk om de binnen en buitenomgeving uitdagend en aantrekkelijk in te richten. Dit doen wij door activiteiten al op een uitdagende manier klaar te zetten voordat de kinderen komen spelen. Hierbij kijken wij naar de behoefte en het ontwikkelingsniveau van de kinderen die er op die dag zijn.

Bij KDV de Lolifantjes werken wij bewust met speelgoed met verschillende materialen en kleuren om kinderen te prikkelen, uitdagen en stimuleren. Zo hebben wij hout, plastic, stof en hard speelgoed, ook werken wij regelmatig met kosteloos materiaal zoals: wc rolletjes, takjes, bladeren. Hierdoor kunnen kinderen hun fantasie gebruiken in het spel. Op de groep werken wij met verschillende speelhoeken op de groep zodat er voor ieder kind en voor iedere speelbehoefte een afgebakende plek is. Zo hebben wij een: huishoek, een bouwhoek, een en een rusthoek. Aan tafel kunnen spelletjes of creatieve activiteiten worden gedaan, ook beschikken wij over een huiswerk en een buitenruimte.

Wij hanteren de uitgangspunten van Montessori op de volgende manier in de praktijk:

- ✓ Materialen staan zoveel mogelijk op kind hoogte zodat kinderen deze zelf kunnen pakken.
- ✓ Kinderen worden nooit gedwongen of verplicht om ergens mee te spelen
- ✓ Activiteiten worden door de pedagogisch medewerkers op een uitdagende manier klaargezet die uitnodigt tot spelen.
- ✓ Ieder kind mag zich in zijn eigen tempo ontwikkelen naar eigen behoefte. De pedagogisch medewerkers stimuleren de kinderen om andere mogelijkheden te ontdekken maar dwingen de kinderen niet.
- ✓ De omgeving wordt door de pedagogisch medewerkers op een uitdagende manier ingericht voordat de kinderen komen spelen kijkend naar de behoefte van de kinderen.

1.1.4 MISSIE EN VISIE

BSO de Lolifantjes stelt zich tot doel om kinderen na school de ruimte te bieden om te ontspannen en spelenderwijs te kunnen ontwikkelen. Hierbij wordt er een omgeving gecreëerd die tegemoet komt aan de behoefte van kinderen om zelf ervaringen op te doen. Een omgeving waarin ook de volwassenen en begeleiders elkaar stimuleren in het opdoen van kennis en ervaringen. Een professioneel en vakkundig gebied die kwaliteit en veiligheid hoog in het vaandel stelt. De BSO is voor kinderen een plek voor ontmoeting en ontwikkeling: uitdagend en prikkelend, maar ook met ruimte voor rust en even niets doen. De kinderen en de volwassenen die er zijn of komen, geven kleur aan de omgeving. We stimuleren de kinderen (en elkaar) om onderlinge verschillen te respecteren en te benutten.

Missie

Alle medewerkers doen er alles aan om ervoor te zorgen dat de kinderen zich thuis voelen, zodat de kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen, dat is iedere dag ons doel. Veel aandacht wordt daarom besteed aan de inrichting en aankleding van de groepsruimtes, om zo een rustige, warme en huiselijke sfeer te creëren. Wij zien het bij BSO de Lolifantjes daarnaast als onze missie om ouders met een fijn en vertrouwd gevoel hun kind bij onze BSO te kunnen achterlaten. Daarom werken wij nauw samen met ouders waarbij geborgenheid voor het kind en vertrouwen van de ouders voorop staat. Het is ons doel dat alle kinderen die BSO de Lolifantjes bezoeken, zich veilig en geborgen voelen waardoor zij zich vrij en ongedwongen kunnen ontwikkelen. Onze BSO onderscheidt zich hierin door een kindgerichte benadering waarbinnen wij kinderen van verschillende leeftijden die op de BSO komen de juiste begeleiding geven passend bij hun behoefte.

Visie

Bij BSO de Lolifantjes veronderstellen wij dat elk kind een bijzondere eigenheid heeft en daarom volledig gerespecteerd dient te worden, ook als het niet in overeenstemming is met het verwachtingspatroon van bijvoorbeeld een leraar of opvoeder. Op deze manier is het opvoedingsproces erop gericht om het individu tot zijn recht te laten komen. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat de opgroeiende mens de ruimte moet worden geboden om aan de eigen ontwikkeling vorm en inhoud te kunnen geven, waarbij de opvoeder een voorwaardenscheppende rol heeft. Per kind kijken we wat het kind nodig heeft op eigen behoefte. Het kind bepaalt mee of we begeleiden, stimuleren of juist wat afstand houden. Elke keer opnieuw, omdat wij vinden dat elk kind uniek is.

Een open, heldere en eerlijke communicatie met het kind en met de ouders ondersteunt ons daarbij.

Wij zien opvoeding als een gezamenlijk proces waarbij het van groot belang is voor ons om een open communicatie en goed contact met ouders te hebben. Op deze manier hopen wij zo goed mogelijk in te kunnen spelen op de behoeften van het kind. Daarin zijn onze pedagogisch medewerkers flexibel en helpen de pedagogisch medewerkers elkaar om de best mogelijke zorg en begeleiding aan kinderen te bieden.

Door volwassenen respectvol met de omringende wereld om te zien gaan leert het kind zijn eerbied voor de omgeving te ontwikkelen. Het 'in de eigen waarde laten' van mensen, dieren, planten en dingen kan hierdoor dagelijks geoefend worden. Er doen zich steeds weer gelegenheden voor waarnaar met verwondering, eerbied en aandacht gekeken kan worden. De volwassene, die op deze wijze in het leven staat, kan zich dankbaar voelen voor dat wat het leven te bieden heeft. Dit gevoel wordt door het kind ervaren. Er ontstaat een innerlijk gevoel voor dankbaarheid.

Onze visie samengevat in één slagzin:

“Kinderen de ruimte geven om in de veilige omgeving die wij hen bieden volledig te kunnen uitbloeien. Door iedere dag te kijken naar de behoeften van het kind en hierop in te spelen dragen wij bij aan het mooiste dat een kind kan worden namelijk: zichzelf.”

2.1 EMOTIONELE VEILIGHEID

Kinderen dienen zich emotioneel veilig en geborgen te voelen voordat zij zich kunnen ontwikkelen. Bij BSO de Lolifantjes dragen wij bij aan de emotionele veiligheid van kinderen door aanbieden van structuur en voorspelbaarheid, gebruik te maken van mentorschap en kinderen de gelegenheid te geven om te kunnen wennen middels een wenschema. Daarnaast benaderen de pedagogisch medewerkers de kinderen vanuit zes interactievaardigheden: sensitieve responsiviteit, respect voor de autonomie, praten en uitleggen, structuur en grenzen stellen, ontwikkelingsstimulering en het begeleiden van interacties. Deze vaardigheden hebben een grote invloed op de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen en zijn daarom van groot belang. Allereerst zullen de eerste 5 interactievaardigheden beschreven worden. De interactievaardigheden, 'het begeleiden van interacties' en 'ontwikkelingsstimulering' zijn terug te vinden in de hoofdstukken 'persoonlijke ontwikkeling' en 'sociale ontwikkeling'.

2.1.1 RESPECT VOOR DE AUTONOMIE

Bij BSO de Lolifantjes vinden we het belangrijk dat elk kind zichzelf mag zijn en mag groeien tot wie hij of zij is met eigen talenten en voorkeuren. Door kinderen te zien als een individu en hen tegelijkertijd aan te spreken op hun zelfstandigheid, krijgen kinderen de kans om te ontdekken, mee te denken, initiatief te nemen en keuzes te maken. Op deze manier ontwikkelen kinderen een verantwoordelijkheidsgevoel en voelen zich daarnaast gezien en gehoord. Bij BSO de Lolifantjes tonen wij respect voor de autonomie van de kinderen door:

- ✓ De pedagogisch medewerker ziet de kinderen als individuen in de groep. De pedagogisch medewerker behandelt ieder kind naar de eigen behoefte van het kind. Hierbij wordt ook gekeken naar de verschillende behoeften van jongens en meisjes.
- ✓ De pedagogisch medewerker vraagt naar ervaringen, gedachtes, gevoelens, interesses van kinderen dit gebeurt vooral in de kring en aan tafel, ook één op één momenten tijdens kring is er ook een moodboard en mogen kinderen met een pictogram laten merken hoe zij zich voelen hier wordt vervolgens ook op ingespeeld door, door te vragen.
- ✓ De pedagogisch medewerkers laten de kinderen zoveel mogelijk zelf problemen oplossen. Op deze manier wordt niet alleen de zelfstandigheid gestimuleerd, maar wordt er ook respect getoond voor de ideeën en oplossingen van de kinderen.
- ✓ *De pedagogisch medewerker staat op het punt om met de hele groep naar buiten te gaan, maar er is een meisje dat binnen wil blijven tekenen. Nadat de pedagogisch medewerker een aantal keer heeft uitgelegd waarom het meisje niet binnen kan blijven tekenen zegt het meisje: 'ik heb een idee juf! Mag ik het stoepkruit meenemen dan kan ik buiten op de tegels een super grote tekening maken!' De pedagogisch medewerker vindt dit eigenlijk wel een goed idee en stemt in.*
- ✓ Kinderen mogen, wanneer de veiligheid gewaarborgd blijft, zoveel mogelijk dingen zoveel mogelijk dingen uit proberen. Wanneer iets niet meteen lukt zal de pedagogisch medewerker door middel van praten en uitleggen het kind begeleiden in plaats van direct te helpen om zo de zelfstandigheid te bevorderen.
- ✓ *Een kind probeert met de waterkan in alle bekertjes water te schenken, maar dit wil nog niet helemaal lukken en er komt water op de tafel. De pedagogisch medewerker grijpt niet in, maar zegt in plaats daarvan: 'probeer de beker maar tot de helft met water te vullen en dan zul je zien dat je precies goed uit komt.'*
- ✓ De pedagogisch medewerker laat de kinderen zo veel mogelijk vrij om eigen keuzes te maken. Denk hierbij aan: In welke speelhoek wil ik spelen? Wat wil ik om mijn broodje eten? Wil ik binnen- of buitenspelen? Etc. Kinderen hebben tijdens het vrij spelen ook de ruimte om in een andere hoek te gaan spelen. Als het vrij spelen klaar is wordt er gezamenlijk opgeruimd.
- ✓ De pedagogisch medewerker raakt kinderen op een zorgvuldige manier aan. Dit doet zij door hier toestemming voor te vragen en te wachten op een reactie van het kind zoals: 'Wil je een knuffel?' of 'Zal ik je helpen met je rits dichtmaken?'
- ✓ De pedagogisch medewerker stimuleert de zelfstandigheid van kinderen door hen zo veel mogelijk zelf te laten doen. Tijdens het spelen, tijdens het eten zelf brood laten smeren en tijdens het naar buiten gaan zelf jassen en schonen aan laten doen.
- ✓ Door het vragen om medewerking vermijdt de pedagogisch medewerker het commanderen en het woord 'nee'.
- ✓ *Tijdens het opruimen zegt de pedagogisch medewerker: 'Ik zie dat Yassin al begonnen is met het opruimen van de bouwhoek, Tessa en Max ik zou graag willen dat jullie Yassin helpen dan is het zo klaar en kunnen we lekker gaan buitenspelen'.*

- ✓ De pedagogisch medewerker spreekt waardering uit voor de initiatieven, ideeën en gedachtes van de kinderen. *'Dat is lief van jou Mason dat je Sem helpt met het opruimen van de potloden'* Tijdens de start van een thema maakt de pedagogisch medewerker samen met de kinderen een woordspin en zegt: *'zoals jullie weten hebben wij nu het thema halloween, waar denken jullie aan bij de winter?'* waarop een kind enthousiast roept: *'pompoenen!'*
- ✓ De pedagogisch medewerker staat open voor onderlinge discussie of weerwoord en kapt deze niet af, maar probeert de gedachtegang van het kind te achterhalen door het gesprek aan te gaan.
- ✓ Kinderen krijgen de tijd om iets op hun eigen manier te doen en af te maken. Zo zit er bijvoorbeeld geen tijdsdruk op knutselwerkjes kinderen mogen zelf aangeven wanneer ze klaar zijn of het werkje wordt apart gelegd zodat er later mee verder gegaan kan worden.

2.1.2 SENSITIEVE RESPONSIVITEIT

Binnen sensitieve responsiviteit staan liefde en begrip centraal. Met deze interactievaardigheid bedoelen we dat pedagogisch medewerkers liefde uitstralen, en ondersteunend en begripvol aanwezig zijn als veilige haven voor het kind. Zij hebben oog voor het welzijn van de kinderen en de signalen die zij afgeven, en reageren hier tijdig en op adequate wijze op. Hierdoor voelt het kind zich begrepen, geaccepteerd en veilig.

Een goede kind-pedagogisch medewerker ligt aan de basis van kwalitatief goede opvang. Elk kind heeft hechtingsfiguren in zijn/haar leven nodig om zich goed te kunnen ontwikkelen. De gehechtheidrelatie is de gevoelsmatige relatie die groeit tussen de opvoeder en het kind. Er kunnen naast de ouders meerdere personen zijn, waaraan het kind zich gaat hechten, bijvoorbeeld de pedagogisch medewerker in de BSO-instelling.

Vanuit de gehechtheidrelatie met de pedagogisch medewerker ervaart het kind de veilige basis die nodig is om op eigen houtje dingen te durven ondernemen. Als het kind zich niet zo prettig voelt kan het terugvallen op deze persoon. De pedagogisch medewerker zijn zich bewust van de gehechtheidrelatie en gaan hier zorgvuldig mee om. Zoals in onze visie beschreven hechten wij grote waarde aan de zelfstandigheid en eigenheid van het kind. Deze visie hanteren wij ook in het een band creëren met het kind. Kinderen mogen op hun eigen tempo en hun eigen manier vertrouwd raken met de pedagogisch medewerkers. Hierbij kijken de pedagogisch medewerkers naar wat het kind nodig aangeeft en nodig heeft.

- ✓ De pedagogisch medewerkers proberen door middel van hun eigen gedrag het kind te laten merken dat:
- ✓ Zijn/haar aanwezigheid op prijs gesteld wordt;
- ✓ Elkaars eigenheid gerespecteerd wordt;
- ✓ Er vertrouwen is in elkaar;
- ✓ Er vriendelijk met elkaar wordt omgegaan;
- ✓ Er rekening gehouden wordt met elkaar;
- ✓ Geprobeerd wordt elkaar te begrijpen.

De groepsleiding ontwikkelt een veilige band met de kinderen. Zij zorgen ervoor dat de kinderen gezien en gehoord worden. Kinderen voelen dan dat ze geaccepteerd zijn. Wij geven hier op de volgende manier in de praktijk vorm aan:

- ✓ De pedagogisch medewerker laat merken dat zij het kind accepteert zoals hij/zij is door het kind op een positieve manier te benaderen en te benoemen wat zij bij het kind ziet en het kind specifieke complimenten te geven over hetgeen het kind aan het doen is.
- ✓ De pedagogisch medewerker geeft het kind de ruimte om dingen op hun eigen manier te doen door de kinderen veel zelfstandigheid en ruimte te geven.
- ✓ De pedagogisch medewerker geeft kinderen de ruimte om hun eigen talenten en voorkeuren te ontdekken door veel verschillende activiteiten aan te bieden.
- ✓ De pedagogisch medewerker let op de signalen van kinderen en speelt in op diens behoefte;
- ✓ De pedagogisch medewerker besteedt aandacht aan de verschillende emoties van het kind.

Bij kinderdagverblijf BSO de Lolifantjes benaderen wij kinderen vanuit sensitieve responsiviteit op de onderstaande manier:

- ✓ De pedagogisch medewerker zorgt voor voldoende tijd en kansen om alle kinderen te leren kennen. Bijvoorbeeld tijdens het wenproces wordt gekeken naar de eigen behoefte van het kind hier wordt alle tijd voor genomen, geduld, liefde, kind continu laten voelen dat de medewerker er voor het kind is.
- ✓ Wij benaderen de kinderen op een positieve manier, bouwen een goede band met hen op en zijn consequent in hun handelen.

- ✓ Wij zien erop toe dat verlegen of kleinere kinderen niet worden overruled door de grotere kinderen. *Tijdens het fruitmoment aan tafel zijn twee kinderen de hele tijd aan het woord zijn en vertellen enthousiast over hun gekregen kerstcadeautjes. De pedagogisch medewerker ziet dat er twee kinderen aan tafel stilletjes zitten te luisteren en besluit dan te zeggen: 'Max en Amir, wat leuk om te horen wat jullie hebben gekregen. Ik ben ook heel erg benieuwd wat Yasmin en Chelsey gaan doen.'*
- ✓ Wij leven ons in, in de belevingswereld van het kind en hebben kennis van de ontwikkelingsfase waarin het kind zich bevindt.
- ✓ De pedagogisch medewerker maakt oogcontact en wacht de reactie van een kind af voordat ze reageert.
- ✓ Pedagogisch medewerkers begroeten elk individueel kind wanneer het binnenkomt of wij het kind van school ophalen en noemt de kinderen regelmatig bij naam. Daarnaast onderneemt de pedagogisch medewerker gedurende de dag diverse contactinitiatieven.
- ✓ Pedagogisch medewerkers zijn tijdens vrij spel en activiteiten altijd toegankelijk. Dit uit zich doordat pedagogisch medewerkers altijd contact met alle kinderen van de groep houden, door rustig rond te kijken en zo nodig te reageren op signalen van kinderen.
- ✓ Als pedagogisch medewerkers bij de kinderen weglopen, om bijvoorbeeld iets te pakken, dan benoemen zij aan de kinderen wat zij gaan doen alvorens zij van de kinderen/ groep weglopen. *'ik loop even naar de koelkast om nog wat melk te pakken'.*
- ✓ De pedagogisch medewerkers hebben gedurende de hele dag een observerende houding, zij zien elk individueel kind en houden overzicht over de groep. Als een kind een signaal afgeeft, in mimiek, woorden of lichaamshouding reageren zij hierop door met het kind te praten en eventueel emoties te benoemen maar ook door een knuffel of ander lichamelijk contact te bieden als het kind hier behoefte aan heeft.
- ✓ Bij BSO de Lolifantjes proberen wij de emoties van de kinderen zoveel mogelijk te benoemen, dit laten wij bij het kinderdagverblijf in eerste plaats door de kinderen zelf doen. Door de vraag te stellen; *'hoe voel je je nu?'*. Indien een kind geen woorden kan geven aan zijn gevoel en/ of emotie zal de pedagogisch medewerker dit doen door bijvoorbeeld te zeggen *'ik zie dat je boos bent, klopt dit?'*, hierdoor leert het kind welke emoties het ervaart, dat deze emotie gevoelt mag worden maar ook hoe het hiermee om kan gaan. Daarnaast zal de pedagogisch medewerker ook haar eigen emotie en gevoel benoemen als dat nodig is binnen de situatie.
- ✓ Pedagogisch medewerkers spreken op een rustige toon met de kinderen en maken hierbij altijd oogcontact en zitten zo nodig op kindhoogte, in gesprek met het kind stelt zij zoveel mogelijk open vragen. Daarnaast laat de pedagogisch medewerker de kinderen merken dat er naar ze geluisterd wordt door zowel verbaal als non-verbaal (knikken) te reageren op wat het kind zegt. Concreet wordt dit gedaan door in gesprek met het kind door te vragen, het verhaal samen te vatten, iets te herhalen, te knikken met het hoofd of soms te reageren met een toestemmend geluid. Het uitgangspunt is actief te luisteren om op deze manier het kind te stimuleren vrij te vertellen over zijn belevenissen.
- ✓ De pedagogisch medewerker laat een sensitieve lichaamstaal zien door; zoveel mogelijk op kind hoogte te zitten, vriendelijke de groep rond te kijken, te lachen naar kinderen en een open houding aan te nemen.
- ✓ De pedagogisch medewerker geeft regelmatig een concreet compliment aan individuele kinderen, daarbij noemt zij de kinderen bij eigen naam.
- ✓ *'Busra wat fijn dat jij zonder te vragen mij helpt met de tafel af ruimen.'*
- ✓ De pedagogisch medewerker benoemt wat ze doet, wat de kinderen doen en wat er om hen heen gebeurt. Op deze manier zorgt de pedagogisch medewerker voor een zekere mate van voorspelbaarheid en laat de kinderen weten dat ze opgemerkt worden en er dus mogen zijn.
- ✓ *Tijdens het bouwen van een lego toren duwt een kind de toren per ongeluk om, waardoor de toren met een harde knal op de grond valt en een paar kinderen daardoor verschikt op kijken. Daarom zegt de pedagogisch medewerker zegt: 'oh de toren is omgevallen, dat kan gebeuren en is niet erg. Zullen we proberen een andere toren te maken?'*
- ✓ De pedagogisch medewerker ziet de behoefte van een kind en reageert hierop, door vragen te stellen als *'ik zie je binnen rennen, is het een idee om buiten een potje voetbal te spelen?'*. Maar legt ook uit wanneer er niet aan een behoefte tegemoetgekomen kan worden door bijvoorbeeld te zeggen: *'Je wil heel graag samen met Dex buiten voetballen, maar hij heeft al een paar keer aangegeven dat hij dit nu niet wil. Je kunt het nog aan iemand anders vragen en anders kan je even iets bedenken.'*

2.1.3 STRUCTUUR EN GRENZEN STELLEN

Een omgeving met duidelijke rituelen, structuur en grenzen geeft kinderen een geborgen en veilig gevoel. Structuur en voorspelbaarheid zorgen ervoor dat kinderen zich kunnen voorbereiden op wat komen gaat, doordat zij weten waar ze aan toe zijn. Regels en grenzen bieden kinderen de mogelijkheid in wat er van hen verwacht. De op deze verkregen benoemde structuur zorgt niet alleen voor rust maar ook voor emotionele veiligheid. Vanuit deze emotionele veiligheid hebben kinderen de ruimte om hun omgeving te verkennen. Bij BSO de Lolifantjes bieden wij kinderen structuur en grenzen aan op de volgende manier:

- ✓ De pedagogisch medewerker is ten alle tijden het voorbeeld voor kinderen. In haar communicatie en omgang met kinderen, ouders en collega's laat zij dan ook voorbeeldgedrag zien. Wij zijn ons ervan bewust dat wij een rolmodel zijn voor de kinderen. Omdat er enkel vrouwen op BSO de Lolifantjes werken proberen wij om ook een rolmodel voor de jongens te zijn door bijvoorbeeld regelmatig met hen te stoeien en door meer voor te doen welk gedrag wij van hen verwachten in plaats van dit te benoemen.
- ✓ De pedagogisch medewerker maakt duidelijk aan de kinderen wat er van hen verwacht wordt.
- ✓ Er wordt gedurende de opvang gewerkt volgens de dagindeling. Op deze manier is er een duidelijke structuur en weten de kinderen wat er van hen verwacht wordt.
- ✓ De pedagogisch medewerkers geven zoveel mogelijk positieve gedragsaanwijzingen. In de eerste plaats wordt positief gedrag beloont en wordt er zo min mogelijk 'nee' tegen het kind gezegd. Wanneer een kind de regels uit het oog verliest en een regel heeft overtreden zal de pedagogisch medewerker passend bij het taalniveau van het kind in gesprek gaan. Afhankelijk van de leeftijd van het kind worden er dan open of juist gesloten vragen gesteld. Op deze manier krijgt het kind de kans om op zijn of haar eigen gedrag te reflecteren om zo tot een oplossing of het gewenste gedrag te komen.
- ✓ Wanneer het ongewenste gedrag gevaar met zich meebrengt de pedagogisch medewerker ervoor kiezen om het kind uit de situatie te halen door het spel te stoppen en het kind te vragen om iets anders te kiezen. Indien het ongewenste gedrag blijft aanhouden en het kind na drie keer waarschuwen nog doorgaat kan de pedagogisch medewerker ervoor kiezen om na een aantal gesprekjes het kind een time-out te geven. Tijdens deze time-out duurt (niet meer dan 5 minuten) krijgt het kind de kans om in een prikkelarme omgeving na te denken over zijn gedrag/ wat hij zij anders kan doen.
- ✓ Op de groep zijn groepsregels, waarbij een positieve benadering altijd het uitgangspunt is. Gedurende de dag zal er aandacht besteed worden aan deze regels, bijvoorbeeld tijdens een groeps gesprek aan tafel.
- ✓ *Tijdens het eten zegt een kind: 'juf Esra zit op haar knieën' waarop de pedagogisch medewerker zegt: 'Ik zie het Danny, wat doen we als we aan tafel eten dan zitten we op onze...?' de kinderen roepen in koor: 'billen'.*
- ✓ Op de verschillende groepen binnen het kinderdagverblijf werken vaste pedagogisch medewerkers. Bij ziekte en/of verlof is er, afhankelijk van, de groeps grootte in ieder geval 1 vaste pedagogisch medewerker aanwezig.
- ✓ De pedagogisch medewerker zorgt voor herkenbare stappen bij situaties en overgangssituaties.
- ✓ *'Jullie mogen nu alvast bedenken wat jullie zo willen gaan doen; buiten spelen of binnen een knutselactiviteit doen, zodat als we zo meteen klaar met fruit eten zijn we de groep in tweeën kunnen verdelen'*

2.1.4 PRATEN EN UITLEGGEN

Bij de interactie tussen kind en pedagogisch medewerker geven we onze visie over onze omgang met kinderen en hoe we omgaan met de te verwerven competenties van kinderen. We proberen zo veel mogelijk te communiceren met de kinderen om hun emotionele ontwikkeling en hun taalontwikkeling te stimuleren. Dat betekent veel luisteren, reageren op hun verhalen en vragen, herhaling, grapjes maken en vertellen. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de interactie tussen kinderen en pedagogisch medewerkers gelijkwaardig is, waarbij pedagogisch medewerkers mét en niet over de kinderen praten.

Bij BSO de Lolifantjes wordt deze interactievaardigheid concreet toegepast in de praktijk op de volgende manieren:

- ✓ Zoals in onze visie naar voren komt vinden wij luisteren naar het kind een van de belangrijkste eigenschappen die de pedagogisch medewerker in haar handelen moet laten zien. Pedagogisch medewerkers luisteren naar wat het kind zegt door (non-verbaal) oogcontact met het kind te hebben en (verbaal) te laten merken dat zij het kind heeft gehoord door samen te vatten of een vervolgvraag te stellen.
De pedagogisch medewerker zit met het kind aan tafel het kind wijst naar buiten waar een regenboog verschijnt. De pedagogisch medewerker kijkt het kind aan en zegt: 'Ik zie dat je naar een regenboog wijst!' Het kind knikt. 'Weet je welke kleuren er in de regenboog zijn?' Hierna kan de pedagogisch medewerker als het kind hier interesse in heeft een activiteit aan koppelen door bijvoorbeeld een regenboog te gaan kleuren. Dit

alles gebeurt vanuit onze visie dat de pedagogisch medewerker de ontwikkeling en interesses van het kind volgt.

- ✓ De communicatie vindt bij voorkeur plaats op een korte afstand (maximaal 1,5 meter afstand) waarbij de pedagogisch medewerker op ooghoogte staat, oogcontact maakt en duidelijk articuleert.
- ✓ De pedagogisch medewerker reageert op contactinitiatieven door het gesprek aan te gaan, het gesprek samen te vatten en door te vragen. Hierbij is het belangrijk dat de pedagogisch medewerker het kind als gelijkwaardige gesprekspartner ziet en dit laat zien door oprecht naar kinderen te luisteren.
Kind wijst naar buiten als hij een brandweerauto voorbij ziet rijden. Pedagogisch medewerker: 'Waar wijst je naar?' Kind: 'Ik zag een brandweerauto!' Pedagogisch medewerker: 'Wat leuk! Hou je van brandweerauto's?' Kind: 'Ja ik heb er ook een boek over!' Pedagogisch medewerker: 'Wil je die de volgende keer meenemen? Dan kunnen we die samen lezen.' Kind: 'Ja dat lijkt me leuk!'
- ✓ De pedagogisch medewerker heeft onverdeelde aandacht door oprecht naar kinderen te luisteren, door te reageren met verbale en non-verbale communicatie. Denk hierbij aan knikken, hummen, doorvragen en samenvatten. Door het voeren van deze gesprekken toont de pedagogisch medewerker haar interesse.
- ✓ De pedagogisch medewerker zorgt ervoor dat de inhoud en woordgebruik past bij het ontwikkelingsniveau van het kind en helpt het kind om zijn of haar verhaal te vertellen door het stellen van vragen of een kleine samenvatting te geven.
- ✓ De pedagogisch medewerker moedigt het kind aan om ideeën, gedachtes en gevoelens te verwoorden.
- ✓ *'Hoe bedoel je dat precies?' of 'Kun je dat nog meer aan mij uitleggen?'*
- ✓ De pedagogisch medewerker benoemt al haar handelingen aan de kinderen op het moment dat ze plaatsvinden, maar ook voordat ze zullen plaatsvinden om zo voorspelbaar te kunnen zijn. Wanneer de situatie dit toe laat wacht ze eerst de reactie van het kind af om hier vervolgens weer sensitief op te reageren. *'Ik ga over een paar minuten naar de keuken om het eten alvast klaar te maken.'*
- ✓ De pedagogisch medewerker zal naast het communiceren met kinderen de woordenschat van kinderen spelenderwijs vergroten door bijvoorbeeld het zingen van liedjes en het voordragen van versjes, rijmpjes en moppen.
- ✓ De pedagogisch medewerker creëert een talige leeromgeving door op de groep gebruik te maken van bijvoorbeeld woordkaarten, afbeeldingen en naamstickers op verschillende meubels. Ook is er een thema tafel aanwezig en hangen knutselwerkjes op ooghoogte.
- ✓ Er worden regelmatig gesprekken in kleine groepjes gevoerd bijvoorbeeld tijdens het eetmoment aan tafel.
- ✓ Kinderen krijgen de ruimte om zelf met ideeën/activiteiten te komen waarbij jongere en oudere kinderen elkaar mogen ondersteunen en van elkaar kunnen leren. Bijvoorbeeld een kind van 10 wilt graag een dominobaan bouwen. Een jonger kind van 8 wil hem daarbij helpen en mag de blokjes uitzoeken en aangeven.
- ✓ Kinderen krijgen de gelegenheid om zelf te kiezen waar ze over willen praten. Bijvoorbeeld tijdens het kringmoment mogen de kinderen vertellen wat ze in het weekend hebben gedaan of als er iets anders gebeurd is in hun dagelijks leven waar ze graag over willen vertellen. Tijdens alledaagse momenten zoals het eetmoment krijgt het kind hier ook de ruimte voor.
- ✓ De pedagogisch medewerker breidt uit wat het kind zegt door, door te vragen en ook andere kinderen bij het gesprek te betrekken zoals: *'Welke dieren heb je gezien?' of 'Ben jij ook wel eens in de dierentuin geweest?'*
- ✓ De pedagogisch medewerker verbetert het kind, indien nodig, door het goede woord in een correcte zin te herhalen. *Kind: 'Ik heb de bal gezocht!' Pedagogisch medewerker: 'Heb jij de bal gezocht?' Kind: 'Ja ik heb de bal gezocht.' Pedagogisch medewerker: 'Volgens mij heb jij heel goed gezocht naar de bal want ik zie dat je hem alweer gevonden hebt!'*
- ✓ De pedagogisch medewerker heeft extra aandacht voor kinderen die de Nederlandse taal nog niet of gedeeltelijk beheersen, door naast het benoemen van handelingen en situaties deze zo veel mogelijk aan te wijzen/ uit te beelden, wanneer kinderen in de eigen taal praten in het Nederlands terug te praten en kinderen zoveel mogelijk aan te moedigen, te complimenteren maar waar nodig ook te verbeteren.

2.1.5 MENTORSCHAP

Naast dat wij met vaste gezichten werken, werken wij ook met mentorschap. Zo zijn alle kinderen van BSO de Lolifantjes voorzien van een mentor (één van de vaste medewerkers op de groep). Deze mentor is verantwoordelijk voor het monitoren, observeren en stimuleren van de ontwikkeling van het kind. Daarnaast is zij het aanspreekpunt voor zowel ouder als kind. Op deze manier worden de pedagogisch medewerkers, kinderen én ouders in staat gesteld om een vertrouwensband met elkaar op te bouwen, van waaruit op één lijn gewerkt kan worden betreft de verzorging, opvoeding en ontwikkelingsstimulering van de kinderen. De mentor voert dan ook één keer per jaar in januari of

februari oudergesprekken met de ouders, waar gesproken wordt over het welbevinden en de ontwikkeling van het kind, de bevindingen vanuit de observaties, waar de ouders op hun beurt weer op kunnen reageren.

Ouders en kind maken, nog voordat zij starten bij BSO de Lolifantjes, kennis met de aangewezen mentor gedurende het intakegesprek. De mentor voert bij voorkeur het intakegesprek, indien dit niet mogelijk is dan zal de ouder gedurende het intakegesprek mondeling op de hoogte worden gesteld wie de mentor van hun kind is. Op de locatie Jacob van Maerlantstraat hebben alle kinderen dezelfde mentor, omdat er op dit moment aan de hand van de BKR maar 1 pedagogisch medewerker op de groep staat.

De taken van de mentor puntsgewijs beschreven:

- ✓ De mentor is verantwoordelijk voor het observeren van het gedrag van uw kind en bespreekt met u eventuele bijzonderheden. Dit gebeurt één keer per jaar. De mentor observeert het kind aan de hand van de observatiemethode: 'Welbevinden'.
- ✓ De mentor is het vaste aanspreekpunt voor ouders over de ontwikkeling van hun kind. Als er meer observaties nodig zijn dan kunnen deze door de mentor worden gerealiseerd.

2.1.6 WENNEN

Bij binnenkomst van een nieuw kind ontfermt een vaste pedagogisch medewerker zich over het kind. Er is veel aandacht voor het zich thuis voelen op de vestiging en om een relatie op te kunnen bouwen met de pedagogisch medewerker. Deze pedagogisch medewerker is ook het aanspreekpunt voor de ouder van dat kind. Het kind neemt enorm veel indrukken op in deze periode en kan nog erg verlegen zijn. Daarom hanteren wij binnen BSO de Lolifantjes een wenperiode van 2 middagen, zodat het kind de gelegenheid krijgt om rustig aan de nieuwe omgeving, pedagogisch medewerkers en kinderen te kunnen wennen.

Hieronder zijn twee wenschema's te zien, een wenschema voor de locatie van de Prozastraat en een intern wenschema voor de Jacob van Maerlantstraat. De BSO op de locatie van Jacob van Maerlantstraat zit gevestigd in hetzelfde als het kinderdagverblijf. Dit betekent dat de kinderen die van het kinderdagverblijf zullend doorstromen naar de BSO intern zullen wennen. Dit wenschema wordt in een apart wenschema beschreven. Binnen BSO de Lolifantjes worden ook kinderen opgevangen met ontwikkelings- en gedragsproblemen. Voor deze kinderen worden onderstaande wenschema's gebruikt. Wanneer in de praktijk blijkt dat een kind behoefte heeft aan een langere of kortere wenperiode kan er in samenspraak met ouders afgeweken worden van de onderstaande wenschema's.

Extern wenschema Prozastraat en Jacob van Maerlantstraat:

DAGEN	TIJDEN	UITLEG
Eerste wenmiddag	14.30 – 16.00/16.30 uur	Het kind wordt door de pedagogisch medewerker van school gehaald en zal een halve middag op de BSO aanwezig zijn. Ouders kunnen het kind tussen 16:00 en 16:30 uur halen.
Tweede wenmiddag	14.30 – 18.00 uur	Het kind wordt door de pedagogisch medewerker van school gehaald en zal een hele middag op de BSO aanwezig zijn. Ouders kunnen het kind om 18:00 uur halen.

Intern wenschema Jacob van Maerlantstraat:

DAGEN	TIJDEN	UITLEG
Eerste wenmiddag	16.00 – 18.00 uur	Twee weken voordat de kinderen naar de BSO zullen doorstromen, zullen ze twee uurtjes spelen op de BSO om op deze manier te kunnen wennen.
Tweede wenmiddag	16:00 – 17.00 uur	Kinderen spelen een uur op de BSO.
Derde wenmiddag	16.00 – 17.00 uur	Kinderen spelen een uur op de BSO.

2.2 PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

2.2.1 MOTORISCHE VAARDIGHEDEN

Lichamelijke ontwikkeling van kinderen wordt onderverdeeld in de grove en fijne motoriek en het ontwikkelen van de zintuigen. Onder grove motoriek wordt verstaan de samenhang en bewegingen van de armen, benen en de romp zoals steunen, zitten, rollen, gooien, lopen, buigen, springen, ook wel de grote bewegingen genoemd.

Onder fijne motoriek verstaan we de fijne oog- hand coördinerende bewegingen zoals vasthouden, aankleden, zelfstandig eten, kralen rijgen, blokken opstapelen, etc. Hier vallen kleine bewegingen onder waar wat meer aandacht of concentratie voor nodig is.

Binnen de leeftijd van een baby tot aan een peuter/schoolgaand kind maken kinderen grote sprongen in hun motorische ontwikkeling. Ze zal het eerste jaar bestaan uit omrollen, tijgeren, kruipen, optrekken, zelfstandig staan en vervolgens de eerste stapjes te zetten. Waarbij de opvolgende jaren bestaan uit meer ingewikkeldere bewegingen zoals zelfstandig eten en drinken, springen, rennen, skaten en voetballen. Te zien is dat de fijne en grove motoriek nauw met elkaar verbonden zijn. Vaak moet eerst een beweging binnen de grove motoriek ontwikkeld zijn, voordat een kind een activiteit binnen de fijne motoriek kan uitvoeren. Daarnaast staat de motorische ontwikkeling in verbinding met andere ontwikkelingsgebieden, zo vraagt de ontwikkeling van spraak en het uiten van emoties om motorische vaardigheden. Er is dus te zien dat motorische vaardigheden nodig zijn voor de ontwikkeling van een zelfstandig individu.

Om de ontwikkeling van deze motoriek te stimuleren/bevorderen worden er dagelijks activiteiten door de pedagogisch medewerkers met de grote kinderen ondernomen. Binnen het stimuleren van de motorische ontwikkeling sluiten de pedagogisch medewerker aan op de verschillende leeftijden en ontwikkelingsniveaus van de kinderen:

Vanaf 4 jaar gaan kinderen zich bezighouden met het verfijnen van de motorische vaardigheden. Zo hebben zij zich al heel wat bewegingen eigen gemaakt als rennen, springen, overgooien, stappen en klimmen, alleen zijn deze nog niet zo gecontroleerd. Naarmate kinderen ouder worden krijgen zij steeds meer controle over hun bewegingen en breiden hun motorische vaardigheden uit met bewegingen als huppelen, hinkelen en veters strikken. Vanaf een jaar of 7 worden kinderen steeds sneller en soepeler in het maken van bewegingen en gaan zich bezighouden met ingewikkeldere bewegingen als touwtjespringen, het schrijven van letters en woorden, en kopjeduikelen. Zij zullen zich daarnaast steeds meer gaan vergelijken met anderen, waardoor het spelen van wedstrijdjes maar al te leuk is. Vanaf een jaar of 10 hebben kinderen zich allerlei ingewikkelde vaardigheden eigen gemaakt en ontwikkelen zich daarnaast in spiersterkte, coördinatie en stabiliteit van bewegingen, waarin ook te zien is dat de een behendiger en sterker is dan de ander. Ook het uithoudingsvermogen vergroot zich, waardoor kinderen sporten steeds beter onder de knie krijgen. In de fijne motoriek is daarnaast te zien dat de oog-hand coördinatie zich zodanig ontwikkeld heeft dat kinderen zich met de kleinste werkjes bezig kunnen houden.

Binnen BSO de Lolifantjes stimuleren wij de motorische vaardigheden op de volgende manier:

- ✓ Door het aanbieden van buitenspeelactiviteiten. Denk hierbij aan touwtje springen, hinkelen, fietsen, stappen, rennen, springen, klimmen en klauteren, tikkertje, voetbal, tafeltennis of het organiseren van een estafette. Op deze manier wordt de grove motoriek gestimuleerd.
- ✓ Door het aanbieden van creatieve activiteiten om zo de fijne motoriek te stimuleren. Denk hierbij aan mozaïeken, het maken van eigen sieraden doormiddel van rijgen van kralen, papier-maché en het aanbieden van strijkkralen.
- ✓ Door het aanbieden van schrijfactiviteiten, zoals het maken van een strip, rap of 'BSO krant'
- ✓ Het spelen van dans/ beweegspelletjes, zoals 'stop dans' en stoelendans.
- ✓ Het aanbieden van sport- en spelactiviteiten zoals, trefbal, (paaltjes)voetbal, lummelen en 'Anne Maria Koekkoek'.

Zoals hierboven te lezen is bieden wij bij BSO Lolifantjes voldoende vrije spelmomenten aan, waarin de kinderen kunnen spelen met speelmateriaal dat aansluit bij de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van het kind en hen uitdaagt in het eigen maken van de motorische vaardigheden. Daarnaast bieden wij georganiseerde activiteiten aan, waarin kinderen worden gestimuleerd in zowel hun grove als fijne motorische ontwikkeling.

Zoals in onze visie omschreven vinden wij het belangrijk om ook aandacht te besteden aan de verschillen tussen jongens en meisjes. Hieronder beschrijven wij hoe wij op het gebied van het stimuleren van de motorische ontwikkeling aandacht besteden aan de verschillende behoeften van jongens en meisjes.

Jongens

De verschillen tussen jongens en meisjes zijn ook zichtbaar binnen de motorische ontwikkeling. Vaardigheden zoals: rennen, springen en balans houden ontwikkelen zich sneller bij jongens dan bij meisjes. Daarnaast hebben jongens meer de behoefte om fysiek spel te vertonen. De reden dat jongens meer behoefte hebben aan activiteiten die de grove motoriek stimuleren komt grotendeels door de afgifte van het hormoon: 'testosteron'. Dit zorgt ervoor dat de spieren sterker worden waar ze grovere bewegingen makkelijker kunnen uitvoeren dan meisjes.

Wij vinden het belangrijk om deze mogelijkheid ook te bieden door jongens voldoende fysieke uitdagingen te geven.

Binnen BSO de Lolifantjes bieden wij op de volgende manier ruimte aan het stimuleren van de motorische ontwikkeling van jongens:

- ✓ *Jongens krijgen regelmatig de mogelijkheid om in de gymzaal of buiten te spelen.*
- ✓ *Voor jongens worden activiteiten georganiseerd waarbij ze kunnen stoeien en/of een wedstrijdelement aan de activiteit toegevoegd kan worden.*
- ✓ *Jongens krijgen gerichte activiteiten aangeboden waarbij zij ook hun fijne motorische vaardigheden kunnen oefenen. Jongens worden hier door de pedagogisch medewerkers ook in aangemoedigd en te gestimuleerd.*

Meisjes

Meisjes hun fijne motorische vaardigheden zijn eerder ontwikkeld zoals: een potlood vasthouden, binnen de lijntjes kleuren en schrijven. Hierdoor komt het dat meisjes vaak ook meer geïnteresseerd zijn in tekenen en knutselen dan jongens. De oorsprong hiervan vindt zich in het feit dat meisjes het oestrogeen hormoon bezitten. Dit zorgt ervoor dat meisjes in hun interactie gekenmerkt worden door: coöperatie, zorgzaamheid en medeleven. Deze eigenschappen zorgen voor ander speelgedrag waarbij de voorkeur meer uitgaat naar poppen en precieze materialen. Dit verschil in speelgedrag kan leiden tot een tekort aan het oefenen van de grove motorische vaardigheden.

Bij BSO de Lolifantjes bieden wij op de volgende manier ruimte aan het stimuleren van de motorische ontwikkeling van meisjes:

- ✓ *Meisjes krijgen regelmatig de mogelijkheid om met precies materiaal te spelen en worden hier ook in uitgedaagd doordat de pedagogisch medewerkers de activiteiten aanbieden op hun eigen niveau of net een beetje hoger dan hun eigen niveau.*
- ✓ *Meisjes worden gestimuleerd om ook hun grove motorische vaardigheden te ontwikkelen door hier regelmatig activiteiten voor aan te bieden zoals: rennen, klimmen, voetballen. Meisjes worden hier door de pedagogisch medewerkers ook in aangemoedigd en gestimuleerd.*

2.2.2 CREATIEVE VAARDIGHEDEN

Kinderen zijn van nature creatief en vindingrijk. Dit is voornamelijk te zien in tijdens spel en het oplossen van problemen. Kinderen hebben vaak slimme, creatieve oplossingen en niet voor de hand liggende oplossingen of kunnen door middel van hun verbeeldingsvermogen van een bestaand voorwerp een verhaal bedenken. Voor ons als volwassenen is het vaak lastig op tot deze oplossingen of fantasieën te komen. Het is daarom de kunst van de pedagogisch medewerkers om deze creativiteit en fantasie aan te spreken en kinderen de ruimte te geven deze creativiteit verder te ontwikkelen. Waarbij pedagogisch medewerker de kinderen stimuleert tot spel door bijvoorbeeld eerst even mee te spelen en juist afstand neemt wanneer er spel ontstaat. Binnen het aanspreken van deze creativiteit, sluiten de pedagogisch medewerkers aan op de verschillende leeftijden en ontwikkelingsgebieden:

Tussen de 4 en 6 jaar laten kinderen zich nog niet remmen in hun creativiteit, en spelen dan ook nog volop op het gebied van fantasiespel, zoals bijvoorbeeld rollenspellen. Verder beschikken kinderen rond deze leeftijd over de vaardigheid om zelfstandig dansjes te bedenken en deze ook uit te voeren. Vanaf 7 jaar raken kinderen steeds behendiger in het gebruiken van een kwast, potlood en schaar, waardoor zij zelfstandig kunnen knutselen. Zij raken zich daarbij bewust van de meningen en ideeën van anderen en kijken zo ook kritischer naar hun eigen knutselwerkjes. Vanaf een jaar of 10 is het doen van een dansje voor het publiek voorbij, omdat kinderen dit dan gek vinden.

Binnen BSO de Lolifantjes stimuleren wij de creatieve ontwikkeling op de volgende manier:

- ✓ Door het aanbieden knutselmateriaal. Denk hierbij aan papier, lijm, scharen, verf, potloden, prikpenen,

- ✓ Door het aanbieden van knutselactiviteiten, zoals mozaïeken, het maken van eigen sieraden doormiddel van rijgen van kralen, papier-maché en het aanbieden van strijkkralen.
- ✓ Door het aanbieden en dans en toneel activiteiten. Dit kunnen kinderen op eigen initiatief doen tijdens een vrij spel moment of tijdens een activiteit waarbij er bijvoorbeeld een danswedstrijd georganiseerd wordt.
- ✓ Door kinderen mee laten zoeken naar oplossingen, zoals tijdens het uitvoeren van een proefje bijvoorbeeld te vragen: *'hoe kunnen we ervoor zorgen dat deze voorwerpen blijven drijven in de emmer met water?'*
- ✓ Door het aanbieden van fantasierijk speelmateriaal zoals, verkleedkleden, poppen en barbies.
- ✓ Een voorbereide ruimte; de pedagogisch medewerker richt de ruimte zo in dat kinderen uitgedaagd worden tot het spelen van spel. Denk hierbij aan de tafel in de huishoek te dekken, knutselmateriaal op de tafel neer te leggen en de lego en accessoires op het speelkleed neer te leggen.

Jongens

Al in de baarmoeder is te zien dat de rechterhersenhelft bij jongens groter dan de linkerhersenhelft. De rechterhersenhelft staat voor abstract denken, creativiteit en ruimtelijke vaardigheden. Toch hebben jongens meestal minder de behoefte om knutsel of andere creatieve activiteiten te gaan doen. Dit komt omdat hun fijne motorische vaardigheden nog minder ontwikkeld zijn. Jongens hebben meer de behoefte om problemen op te lossen of bouwwerken met ingewikkelde constructies te bouwen.

Bij BSO de Lolifantjes bieden wij op de volgende manier ruimte aan het stimuleren van de creatieve vaardigheden bij jongens:

- ✓ Jongens krijgen de mogelijkheid om met veel verschillend soort materiaal bouwwerken te maken.
- ✓ Pedagogisch medewerkers geven jongens de mogelijkheid om problemen op hun eigen niveau op te lossen zoals: 'Hoe kunnen we dit balletje naar de overkant krijgen zonder dat hij de grond raakt?'
- ✓ Jongens worden ook gestimuleerd om mee te doen met knutselactiviteiten om meer verbindingen tussen de linker- en rechterhersenhelft te kunnen leggen. Met als doel de ontwikkeling zo volledig mogelijk te laten verlopen.

Meisjes

Bij meisjes is de linkerhersenhelft voor de geboorte iets verder ontwikkeld. De linkerhersenhelft gaat over: taal, het goed onder woorden kunnen brengen van gevoelens en emoties. Meisjes genieten vaak enorm van creatieve activiteiten zoals knutselen of tekenen. Dit komt mede ook doordat hun fijne motorische vaardigheden, die hiervoor nodig zijn al verder zijn ontwikkeld.

Bij BSO de Lolifantjes bieden wij op de volgende manier ruimte aan het stimuleren van de creatieve vaardigheden bij meisjes:

- ✓ Meisjes krijgen voldoende de mogelijkheid om d.m.v. een activiteit of door zelfstandig aan het werk te gaan hun creatieve behoeften te kunnen uiten.
- ✓ Meisjes worden ook gestimuleerd om problemen op te lossen en bouwwerken te maken om meer verbindingen tussen de linker- en rechterhersenhelft te kunnen leggen. Met als doel de ontwikkeling zo volledig mogelijk te laten verlopen.

2.2.3 COGNITIEVE VAARDIGHEDEN

De cognitieve ontwikkeling gaat over het proces van het 'leren'. Binnen dit proces leren kinderen cognitieve vaardigheden zoals denken, bewustzijn, concentreren, onthouden, waarnemen en werken van informatie en het terughalen en toepassen van informatie eigen te maken. Voordat de cognitieve vaardigheden ontwikkeld kunnen worden is het belangrijk dat er een stevige basis is gelegd binnen de sociale, emotionele en motorische ontwikkeling. Van baby tot schoolgaand kind maken kinderen zich eigen met deze vaardigheden en doorlopen ze hierin de verschillende ontwikkelingsniveaus.

Naarmate kinderen ouder worden raken zij geïnteresseerd in wat er allemaal om hen heen gebeurt en waarom. Door middel van het stellen van deze "Waarom" vragen, verkennen kinderen de wereld dan ook steeds meer. Daarnaast komen kinderen van 4 en 5 jaar voor het eerst in aanraking met lezen en rekenen op school, door te oefenen met het lezen van letters en ordenen. In groep 3 begint het echte leren lezen, schrijven en rekenen. Door middel van het eigen maken van deze vaardigheden kunnen kinderen zich naarmate zij ouder worden vanaf 9 jaar ook bezig gaan houden met vakken als aardrijkskunde, geschiedenis en natuur. Daarnaast leren kinderen steeds concreter te denken en

gebruiken daarbij minder hun fantasie. Zij gaan zich steeds meer bezighouden met maatschappelijke onderwerpen als oorlog en armoede.

Binnen BSO de Lolifantjes stimuleren wij de cognitieve ontwikkeling op de volgende manier:

- ✓ Door met kinderen in gesprek te gaan over verschillende onderwerpen die kinderen op dat moment bezighouden. Denk daarbij aan tijdens het eetmoment aan tafel een onderwerp dat in het jeugdjournaal aan bod is gekomen te bespreken.
- ✓ Door het beantwoorden van vragen beantwoorden en hier verder op in gaan. Wanneer een kind bijvoorbeeld tijdens het fruitmoment aan tafel vraagt hoe het komt dat er tijdens het onweer bliksem ontstaat zou de pedagogisch medewerker dit aan de kinderen kunnen vragen en waar nodig het antwoord aan te vullen.
- ✓ Door het aanbieden van puzzels.
- ✓ Door het aanbieden van denkspellen/activiteiten, zoals raadsels, rebussen en woordzoekers.
- ✓ Door het inzetten van geplande en ongeplande leermomenten.

Zoals in onze visie omschreven vinden wij het belangrijk om ook aandacht te besteden aan de verschillen tussen jongens en meisjes. Hieronder beschrijven wij hoe wij op het gebied van het stimuleren van de cognitieve ontwikkeling aandacht besteden aan de verschillende behoeften van jongens en meisjes.

Jongens

Over het algemeen verloopt de cognitieve ontwikkeling bij jongens iets minder snel en geleidelijk dan bij meisjes. Dit heeft alles te maken met de ontwikkeling van de hersenen die bij jongens en meisjes anders verloopt. Daarnaast is de taalontwikkeling bij jongens minder snel ontwikkeld waardoor het begrijpen van en opvolgen van instructies moeilijker is voor een jongen. Wel hebben jongens een beter ruimtelijk inzicht waardoor zij over het algemeen graag willen bouwen. Verder is zoals benoemd de fijne motoriek die nodig is voor puzzelen of tekenen bij jongens minder ontwikkeld. Jongens hebben door bovengenoemde feiten hebben jongens een andere aanpak nodig wat betreft het stimuleren van de cognitieve ontwikkeling.

Binnen BSO de Lolifantjes stimuleren wij de cognitieve ontwikkeling van jongens op onderstaande manier:

- ✓ De pedagogisch medewerker doet veel voor aan een jongen en legt het daarna uit.
- ✓ Jongens krijgen de ruimte om hun cognitieve ontwikkeling op hun eigen manier te verlopen.
- ✓ De pedagogisch medewerkers proberen hier zo goed mogelijk op in te spelen door de juiste randvoorwaarden te bieden in: materialen, activiteiten en aanpak naar behoefte van het kind.

Meisjes

Over het algemeen verloopt de cognitieve ontwikkeling bij meisjes wat sneller dan bij jongens. Meisjes zijn vaak beter in taal waardoor zij sneller dingen kunnen begrijpen, instructies kunnen opvolgen en zelf kunnen verwoorden. Dit zijn allemaal vaardigheden die ook van invloed zijn op de cognitieve ontwikkeling.

Doordat de fijne motoriek bij meisjes verder is ontwikkeld vinden meisjes het meestal leuker om te puzzelen of tekenen wat ook weer de cognitieve ontwikkeling stimuleert. Kortom, door de combinatie van de ontwikkeling van de hersenen, en de natuurlijke behoefte en aanleg om meer cognitief gerelateerde opdrachten te doen verloopt de cognitieve ontwikkeling bij meisjes sneller dan bij jongens.

Binnen BSO de Lolifantjes stimuleren wij de cognitieve ontwikkeling van meisjes op onderstaande manier:

- ✓ Meisjes krijgen verbaal uitleg over een puzzel of andere cognitieve opdracht.
- ✓ Meisjes krijgen de ruimte om hun cognitieve ontwikkeling op hun eigen manier te verlopen.
- ✓ De pedagogisch medewerkers proberen hier zo goed mogelijk op in te spelen door de juiste randvoorwaarden te bieden in: materialen, activiteiten en aanpak naar behoefte van het kind.

2.2.4 TAALVAARDIGHEDEN

Vanaf het moment dat een baby geboren wordt komt het in contact met taal en leren kinderen, door middel van gesproken taal, betekenis te geven aan de wereld om hen heen. De voertaal binnen BSO de Lolifantjes is Nederlands. De pedagogisch medewerkers praten de hele dag met en tegen de kinderen. Ze benoemen hun eigen handelingen, de handelingen van de kinderen en de situatie om hen heen. Op deze manier leren kinderen gebeurtenissen en handelingen te koppelen aan woorden, waardoor de woordenschat zal vergroten. Daarnaast benoemen de pedagogisch medewerkers de gevoelens en behoeftes van kinderen en henzelf, waardoor kinderen emoties zullen koppelen aan

bepaald gevoel (tranen horen bij huilen en verdrietig). Wanneer kinderen beginnen te praten kunnen zij hun verkregen woordenschat toepassen in de praktijk door middel van interacties met de pedagogisch medewerkers en andere kinderen op de groep. Op deze manier vindt er interactie plaats in alle leeftijdscategorieën, waarbij de pedagogisch medewerker in haar communicatie rekening houdt met de leeftijd en ontwikkelingsniveau van het kind.

De woordenschat van schoolgaande kinderen breidt zich steeds meer uit. Zo beschikken kinderen in de leeftijd van 4 tot 6 jaar al over een woordenschat van 3000 woorden. Net als de oudere peuters, oefenen kinderen flink met het toepassen van de grammatica en naarmate kinderen ouder worden (zo rond de 10 jaar) maken zij zich de grammaticaregels steeds meer eigen. In de kleuterleeftijd leren kinderen steeds ingewikkeldere zinnen te maken en krijgen interesse in letters en het schrijven van letters. Vanaf 6 á 7 jaar gaan kinderen dan ook oefenen met lezen en schrijven op school, waardoor kinderen steeds meer woorden bij leren en langere zinnen leren te maken. Kinderen oefenen met het spreken van taal, maar ook met het gebruiken van taal om informatie op te zoeken zoals in boeken of op internet. Vanaf een jaar of 10 hebben kinderen de taal goed onder de knie, waarin te zien is dat de woordenschat zich nog verder uitbreidt, en de zinsopbouw en spelling zich verbetert. Kinderen raken daardoor ook steeds behendiger in het benoemen van de eigen gevoelens, ideeën, behoeftes, gedachtes, meningen en ervaringen.

De pedagogisch medewerker is alert op de gevoelige periode waarin het kind zich binnen de taalontwikkeling in verkeerdt en speelt daar op de volgende manier op in:

- ✓ Door te ondersteunen in grammaticagebruik. Wanneer een kind bijvoorbeeld zegt: *'ik ben loopte gister naar de winkel om zonder mijn moeder brood te kopen'* corrigeert de pedagogisch medewerker het kind in haar reactie door te zeggen: *'liep jij gister alleen naar de winkel om brood te kopen? Dat is knap van jou?'*
- ✓ Door het voeren van gesprekje en het voeren van discussies.
- ✓ Door het voorleggen kleine vraagstukjes.
- ✓ Door het zingen van liedjes.
- ✓ Door kinderen de gelegenheid te geven om te lezen. Hierbij kan gedacht worden aan het invoeren van een "leeskwartiertje" waarbij de kinderen een boek of informatief tijdschrift mogen lezen en wordt er naar behoefte voorgelezen.
- ✓ Door het aanbieden van creatieve activiteiten waarbij taal centraal staat. Denk hierbij aan het zelf maken van een woordzoeker, rebus, stip of rap.

Jongens

Jongens beginnen later met praten dan meisjes. Dit heeft te maken met de hersenontwikkeling. Jongens zijn over het algemeen ook minder verbaal ingesteld en hebben minder de behoefte om veel te praten. Tot hun zesde jaar hebben jongens een minder ontwikkelde woordenschat. Daarna verloopt deze meer gelijk met die van meisjes. Jongens hebben over het algemeen ook meer last van spraakproblemen zoals stotteren.

Binnen BSO de Lolifantjes stimuleren wij de cognitieve ontwikkeling van jongens op onderstaande manier:

- ✓ Pedagogisch medewerkers begrijpen dat de taalontwikkeling van jongens anders verloopt en passen hun communicatie en manier van handelen waar nodig hierop aan. Zo worden gedragsaanwijzingen voorgedaan, passen de medewerkers hun manier van taalgebruik aan als zij merken dat het kind het niet begrijpt.
- ✓ Jongens worden op een speelse manier veel blootgesteld aan taal zodat zij dit ontwikkelingsgebied zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen.

Meisjes

De taalontwikkeling van meisjes verloopt sneller dan die van jongens. Meisjes zijn meer ingesteld op andere mensen om hen heen en maken graag contact door middel van praten. Daarnaast hebben meisjes vaak meer interesse in 'talige' activiteiten waarbij concentratie nodig is zoals voorlezen. Hierdoor komen meisjes ook meer in aanmerking met taal dan jongens.

Binnen BSO de Lolifantjes stimuleren wij de cognitieve ontwikkeling van meisjes op onderstaande manier:

- ✓ Pedagogisch medewerkers begrijpen dat de taalontwikkeling van meisjes anders verloopt dan die van jongens en passen hun communicatie en manier van handelen waar nodig hierop aan. Er worden bijvoorbeeld langere zinnen gebruikt en geven meer context bij gedragsaanwijzingen als zij merken dat het kind hier behoefte aan heeft.
- ✓ Meisjes worden op een speelse manier veel blootgesteld aan taal zodat zij dit ontwikkelingsgebied zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen.

2.2.5 ACTIVITEITEN BIJ BSO DE LOLIFANTJES

Thema's

Bij kinderdagverblijf De Lolifantjes bieden wij activiteiten aan middels een thema. Een thema duurt gemiddeld 5 weken en volgt met een stopweek, om vervolgens weer met een nieuw thema te kunnen beginnen. In deze stopweek evalueren wij het thema, waarbij er rekening wordt gehouden met de leeftijd en ontwikkelingsfase van de kinderen. Bij het bedenken van de thema's laten wij ons inspireren door de jaarfeesten en seizoenen, zoals Kerstmis en Sint maarten. Binnen een thema vinden wij de input van de kinderen erg belangrijk. Kinderen mogen dan bijvoorbeeld ook meebeslissen en meedenken over het soort activiteiten en eventuele uitstapjes die binnen een thema georganiseerd zullen worden. De locatie Prozastraat en Jacob van Maerlantstraat hebben beide een eigen thema met bijbehorende activiteiten. De activiteiten bestaan over het algemeen uit een creatieve activiteit en een sport- en spelactiviteit. Op deze manier proberen we zoveel mogelijke tegemoet te komen aan de behoeften van alle kinderen. Het volgen van een activiteit gebeurt op vrijwillige basis, dit betekent dat de pedagogisch medewerkers er altijd voor zorgen dat er naast de aangeboden activiteit ruimte is voor vrij spel. Door het aanbieden van een thema maken kinderen kennis met het ritme van het jaar en de bijbehorende rituelen en vieringen en maken ze kennis met mogelijk feesten en tradities.

Op de woensdag zijn er in het buurthuis 'De Boegbeeld' naschoolse activiteiten waar kinderen op vrijwillige basis aan kunnen deelnemen. Ouders hebben hier schriftelijk voor getekend.

Naast de thema's en activiteiten houden wij ons dagelijks extra bezig met het stimuleren van de taalontwikkeling, omdat er bij BSO de Lolifantjes veel tweetalige kinderen komen. Ook bieden wij extra ondersteuning door ons te laten inspireren door VVE programma Uk & Puk.

Activiteiten: Ervarend leren door zelf te ontdekken

Binnen de thema's en daarbuiten worden verschillende activiteiten aangeboden. De activiteiten worden vormgegeven door te kijken naar de behoeften van de kinderen en door hierop in te spelen. Zoals een parcours met de kinderen bouwen als de kinderen behoefte hebben aan beweging. Wij willen met onze activiteiten zoveel mogelijk verschillende ontwikkelingsgebieden stimuleren zoals de: motorische, creatieve, cognitieve en sociale ontwikkeling. In lijn met onze visie van Maria Montessori laten wij kinderen kiezen of ze mee willen doen met de activiteit. Tijdens het doen van de activiteit bieden wij kinderen zoveel mogelijk zelfstandigheid om deze op eigen manier vorm te geven. In lijn met de pedagogische visie van Louis Tavecchio kijken wij bij het aanbieden van activiteiten ook naar de verschillende behoeften van jongens en meisjes. Jongens hebben over het algemeen meer behoefte aan beweging en fysieke activiteiten terwijl meisjes meer behoefte hebben aan rustige of fijne motorische activiteiten. We vinden het belangrijk dat zowel jongens als meisjes ook gestimuleerd worden in vaardigheden die zij van nature minder bezitten. Zo worden meisjes ook uitgedaagd om risicovol spel te vertonen en jongens om juist zorgzaam spel te laten ervaren zoals de pop verzorgen. Kinderen worden ook betrokken bij het meedenken over de activiteiten die gedaan kunnen worden. Hierdoor willen wij zoveel mogelijk tegemoet komen aan de individuele behoeften van de kinderen. Het deelnemen aan een activiteit gebeurt op vrijwillige basis dit betekent dat de pedagogisch medewerkers er altijd voor zorgen dat er naast de aangeboden activiteit ruimte is voor vrij spel. Op de woensdag zijn er in het buurthuis 'De Boegbeeld' naschoolse activiteiten waar kinderen op vrijwillige basis aan kunnen deelnemen. Ouders hebben hier schriftelijk voor getekend.

Omgeving

Naast het aanbieden van verschillende activiteiten zal er een thematafel worden ingericht op de groep. Deze staat op kind hoogte en staat vol met bijbehorende materialen. Het doel hiervan is dat het thema gedurende de dag leeft voor de kinderen en dat zij altijd de mogelijkheid hebben om naar de tafel toe te gaan en erover te praten. Verder vinden wij het belangrijk dat de omgeving in het algemeen stimulerend, uitnodigend en uitdagend voor de kinderen is. Hierbinnen vinden wij het belangrijk dat de nieuwsgierigheid van het kind geprikkeld wordt zodat kinderen tot onderzoeken komen en de wereld om zich heen leren ontdekken. De meeste speel materialen staan op een overzichtelijke manier opgeborgen waar kinderen wel de mogelijkheid hebben om deze zelf te pakken. De speelruimte is ingedeeld in verschillende speelhoeken en de inrichting is afgestemd op de verschillende ontwikkelingsfasen en behoeften van kinderen. Dit alles om de kinderen te prikkelen en stimuleren om tot spelen te komen. Hierbinnen stellen wij hoge eisen aan een veilige speelomgeving zowel binnen als buiten.

Buitenspelen

Bij kinderdagverblijf De Lolifantjes proberen we dagelijks met de kinderen naar buiten te gaan. Buiten kunnen kinderen vrij spelen maar worden ook regelmatig activiteiten aangeboden zoals: stoepkrijten, verstopperkje, insecten zoeken of

met warm weer met water spelen. De buitenspeelplek nodigt kinderen uit om creatief te zijn en geeft ook motorische oefensituaties zoals klimmen. Hierdoor leren kinderen omgaan met risico's, zelfvertrouwen opbouwen en hun eigen grenzen te leren kennen. Gedurende het buitenspelen zijn onze pedagogisch medewerkers zich ervan bewust dat buitenspelen goed is voor de motorische, sociale, en creatieve ontwikkeling.

2.2.6 ONTWIKKELINGSSTIMULERING

Bij de interactievaardigheid ontwikkelingsstimulering gaat het erom hoe de pedagogisch medewerkers kinderen stimuleren binnen de motorische, cognitieve, sociale, creatieve en taalontwikkeling. Door de juiste manier van communiceren en houding en een activiteiten- en speelgoed aanbod dat aansluit bij de ontwikkelingsfase kan de pedagogisch medewerker een kind op een positieve wijze een kind een stapje verder brengen in zijn of haar ontwikkeling.

Bij BSO de Lolifantjes stimuleren wij kinderen in hun ontwikkeling door:

- ✓ De pedagogisch medewerker biedt een grote verscheidenheid aan activiteiten aan. We vinden het belangrijk om hierbij de verschillende interesse gebieden van kinderen en hun verschillende ontwikkelingsgebieden te kunnen aanspreken. Zo organiseren wij dans/beweeg activiteiten, knutselactiviteiten, cognitieve activiteiten zoals raadsels of een speurtocht, sociale activiteiten zoals voetballen in teams.
- ✓ Tijdens de activiteiten wordt ook rekening gehouden met de verschillende behoeften/interesses van jongens en meisjes. De manieren waarop ze onderzoeken, ontdekken, samenspelen en de ruimte gebruiken. Dit doen de pedagogisch medewerker door regelmatig in groepjes te werken en door jongens regelmatig fysieke activiteiten aan te bieden zoals stoeien of een parcours bouwen.
- ✓ Gedurende de dag biedt de pedagogisch medewerker een mix van vrij spel en begeleide activiteiten aan. Gedurende het vrij spel zijn de pedagogisch medewerkers nabij en stimuleren of ondersteunen zij de kinderen waar nodig.
- ✓ Binnen de inrichting van BSO de Lolifantjes zorgen de pedagogisch medewerkers ervoor dat deze uitdagen tot spelen, ontdekken en onderzoeken. Hierbij kijken zij naar waar de kinderen behoefte aan hebben.
- ✓ De pedagogisch medewerker biedt vernieuwend materiaal aan. Hierbij kijken wij naar de behoeften van de kinderen. Als wij zien dat de kinderen bijvoorbeeld behoefte hebben aan armbandjes maken omdat iedereen dit op school ook doet dan proberen wij in deze behoefte te voorzien.
- ✓ De pedagogisch medewerker begeleid het kind in zijn spel en/ of activiteit en breid dit uit zodat het kind een stapje verder maakt in de ontwikkeling. De pedagogisch medewerker speelt daarom regelmatig mee met de kinderen.
- ✓ *'Ik zie dat jij al twee puzzels helemaal af hebt. Denk je dat je deze grote puzzel ook kunt maken?'*
- ✓ De pedagogisch medewerkers gaan actief in gesprek met kinderen door open vragen te stellen, kinderen uit te dagen tot redeneren, overleggen en stimuleren zelf met een oplossing te komen.
'Hoe denk jij dat we een raket van Lego kunnen bouwen?' of 'Rachel probeert een ballon te vullen met water maar het lukt niet helemaal, zou jij misschien willen helpen?'
- ✓ De pedagogisch medewerker moedigt aan om door te zetten en geeft hierbij veelvuldig complimenten en ondersteunende opmerkingen, *zoals; "goed zo", "ja, als je het zo doet gaat het goed!"*
- ✓ Door de kinderen leren zelf spelen en zelf op onderzoek te gaan tijdens hun spelactiviteiten en daarmee hun eigen ervaringen op te doen. Zo zal de leidster kinderen bij het vrij spelen het kind stimuleren om verschillende onderwerpen te onderzoeken; om iets uit de kast te pakken en ermee aan de gang te gaan.
- ✓ Door de kinderen de pedagogisch medewerkers, wanneer de situatie dit toe laat, te laten helpen. Denk hierbij het dekken van de tafel, het schoonmaken van de tafel en het oplezen van de presentielijst.
- ✓ De pedagogisch medewerker sluit aan bij de interesse en het ontwikkelingsniveau van het kind.
- ✓ Kinderen worden gestimuleerd om elkaar te helpen. Binnen een BSO zijn er natuurlijk kinderen van verschillende leeftijden. Wij spelen hierop in door regelmatig tijdens het doen van activiteiten een bewuste mix te maken van jongere en oudere kinderen zodat zij van elkaar kunnen leren.
- ✓ De pedagogisch medewerkers biedt voldoende gelegenheid tot leren door het 'zelf doen', denk hierbij bijvoorbeeld aan het zelf inschenken van het drinken.
- ✓ De pedagogisch medewerker geeft elk kind de ruimte om te spelen en zelf het spel te bepalen.
- ✓ De pedagogisch medewerker maakt gebruik van de mogelijkheden die zich voordoen tijdens de dagelijkse begeleidingsmomenten om kinderen te stimuleren; het aangrijpen van ongeplande leermomenten. Soms gebeurt het dat de pedagogisch medewerkers geen activiteit of leermoment gepland hebben, maar dat door

een vraag of opmerking van een kind een leermoment ontstaat. De pedagogisch medewerker grijpt deze kans en draait de situatie om naar een leermoment.

2.3 SOCIALE ONTWIKKELING

In de eerste levensjaren maken kinderen kennis met de sociale omgang met zichzelf en anderen. Op deze manier wordt de basis gelegd op sociaal gebied. Jonge kinderen zijn nog erg op zichzelf gericht en hebben nog niet de mogelijkheid om zich te kunnen verplaatsen in een ander. Naarmate kinderen ouder worden zullen ze zich bewust worden van de gevoelens en behoeftes van anderen en kunnen hier steeds beter rekening mee houden. Zo is te zien dat een kind zich ontwikkelt van een individu dat nog erg op zichzelf gericht is, tot een individu die in contact staat met mensen om zich heen.

2.3.1 SAMENSPEL

Kinderen ontwikkelen zich in de sociale ontwikkeling door middel van samenspel, omdat ze op deze manier in contact komen met andere kinderen. De kinderopvang biedt kinderen de mogelijkheid om in contact te komen met andere kinderen en op deze manier spelenderwijs kennis te laten maken met de sociale vaardigheden. Binnen BSO de Lolifantjes stellen de pedagogisch medewerkers kinderen in de gelegenheid om binnen een veilig en vertrouwde omgeving met andere kinderen te spelen. Waarbij zij zich altijd bewust zijn van de verschillende leeftijden en ontwikkelingsfasen van de kinderen.

De kinderen van de BSO komen in contact en spelen met de kinderen op zowel de school als op de BSO, wat een hoop uitdagingen biedt op sociaal-emotioneel gebied. Zo maken zij kennis met ruzie, concurrentie, rekening houden met anderen, agressiviteit en assertiviteit. Doordat schoolgaande kinderen zich ontwikkelen in hun empathie, kunnen zij zich al veel beter verplaatsen in anderen en kunnen zo ook steeds beter omgaan met conflicten, grenzen en regels. Daarnaast oefenen kinderen met het beheersen van henzelf. Vanaf een jaar of 6 raken kinderen zich steeds bewuster van hunzelf en gaan zich daarnaast ook steeds meer vergelijken met anderen. De ouders, pedagogisch medewerkers en oudere kinderen waren met name de voorbeeldrollen waaraan kinderen zich op jonge leeftijd aan optrokken. In de schoolgaande leeftijd zullen kinderen zich steeds meer optrekken aan hun leeftijdsgenoten en vriendschappen sluiten. Vanaf een jaar of 8 ontwikkelen kinderen het inzicht dat achter handelingen bepaalde intenties zitten en dat iemand dus iets goed bedoeld kan hebben. Wanneer kinderen de 9 jaar naderen groeit de behoefte aan privacy en ontwikkelen kinderen een eigen mening. Zo zullen zij regels niet meer zomaar aannemen, maar hier kritisch over nadenken en er eventueel hun mening over geven. Leeftijdsgenoten worden steeds belangrijker en kinderen raken steeds gevoeliger voor de meningen en gedragingen van deze leeftijdsgenootjes. Zo zullen kinderen hun eigen gedrag en uiterlijk gaan vergelijken met die van anderen en deze spiegelen op die van anderen.

Stimuleren samenspel schoolgaande kinderen:

- ✓ Door kinderen te stimuleren tot samenspel door met de kinderen mee te spelen en daarbij het spel te benoemen en eventueel een suggestie te geven. 'Kerim maakt ook een lego toren, zie je dat Sem? We zouden is kunnen proberen er een brug tussen te zetten zodat de torens aan elkaar vast komen te zitten. Vinden jullie dat een leuk idee?'
- ✓ Door het aanbieden van groepsactiviteiten. Denk hierbij aan sport- en spel activiteiten zoals trefbal of voetbal of kinderen in twee- en drietallen een activiteit laten bedenken.
- ✓ Door het spelen van gezelschapsspellen, zoals Ganzenbord, Monopoly of rummikub.
- ✓ Door kinderen de gelegenheid te bieden voor het creëren van Toneelopvoeringen/dansuitvoeringen.
- ✓ Door kinderen te stimuleren en ruimte te geven om initiatief te nemen in bedenken van spel en begeleiden van spel.

2.3.2 CONFLICTEN IN HET SAMENSPEL

Tijdens het samenspel kunnen door bijvoorbeeld verschillende soorten behoeften regelmatig conflicten ontstaan. Vanaf een jaar of 4 zijn kinderen in staat om hun gevoelens en behoeften beter te uiten. Dit neemt niet weg dat er tijdens een drukke middag op de BSO waarbij er in één ruimte verschillende kinderen met verschillende behoeften zijn dat er conflicten kunnen ontstaan. In dit soort situaties kan het voor kinderen fijn zijn als een pedagogisch medewerker hen kan begeleiden. De pedagogisch medewerker kan een kind helpen om de situatie van een afstandje te bekijken om

zo tot een oplossing te kunnen komen. Bij BSO de Lolifantjes ondersteunen en begeleiden wij kinderen binnen conflicten in samenspel door:

- ✓ Zelf het goede voorbeeld te geven;
- ✓ De kinderen regel uit te leggen en daarbij het positieve gedrag te benoemen. *Wanneer een kind bijvoorbeeld tegen een lego blokje trapt te zeggen: 'Sara ik zie dat je tegen het lego blokje trapt. De lego is om mee te spelen of bouwen en buiten mag je tegen een voetbal schoppen.'*
- ✓ Gevoelens van het individuele kind zien en ze verwoorden naar andere kinderen toe en naar het kind zelf. *'Ik zie dat Fatih verdrietig is, omdat je hem geslagen hebt'.*
- ✓ De kinderen te begeleiden tijdens conflictsituaties en daarbij kinderen zoveel mogelijk zelf de problemen laten oplossen. *'Ik zie dat het speelgoed van Madee hebt afgepakt en ze nu verdrietig is, wat kun je doen?'*
- ✓ Benoemen wat de gevolgen van het gedrag kunnen zijn om het kind te laten inzien waar de actie toe kan leiden en wat de mogelijke problemen kunnen zijn/worden.
- ✓ Geen partij kiezen, luisteren naar beide kinderen.
- ✓ De kinderen stimuleren om naar elkaar te luisteren.
- ✓ Kijken naar een win-win oplossing waarin beide kinderen zich zo goed mogelijk kunnen vinden.
- ✓ Kinderen belonen die op een positieve manier interactie met elkaar hebben.

2.3.3 INTERACTIE KINDEREN ONDERLING STIMULEREN

De pedagogisch medewerkers van BSO de Lolifantjes stimuleren de kinderen in de sociale ontwikkeling, door hen met elkaar in contact te brengen en de onderlinge interacties te stimuleren. Hierbij sluiten zij aan op de verschillende leeftijden en leeftijdscategorieën, zoals deze omschreven in bovenstaande paragrafen.

Wij stimuleren de interacties tussen kinderen onderling op de volgende manieren:

- ✓ De pedagogisch medewerker geeft de kinderen de ruimte om met elkaar te spelen, maar ook naast elkaar te spelen.
- ✓ De pedagogisch medewerker observeert het samenspel en geeft daar waar nodig begeleiding door mee te spelen of een kleine interventie te plegen. *'Ik zie dat Hakim de pop aan het eten geven is, wil jij misschien iets voor de pop koken in het keukentje?' Of 'Ik denk dat het bouwwerk van Jessica omvalt als je daar met de bal gaat spelen. Vind je het een idee om op het kleed met de bal te spelen?'*
- ✓ De pedagogisch medewerker complimenteert kinderen die samen spelen, elkaar helpen of op andere wijze interactie met elkaar hebben. *'Wat heb jij Cato goed geholpen met alle roofdieren verzamelen, nu kunnen jullie een grote dierentuin maken!'*
- ✓ De pedagogisch medewerkers creëert momenten waarin positieve interactie onderling worden gestimuleerd, door kinderen te betrekken bij activiteiten en vrij spel momenten. *'Kom eens kijken wat Lotte gebouwd heeft!' of 'Willen jullie met zijn tweeën het schilderij verven?'*
- ✓ De pedagogisch medewerker helpt de kinderen in communicatie naar elkaar de emoties te benoemen en ondersteund positief bij een conflict. *'Vertel maar aan Jonas hoe je, je voelt als de bal van jou wordt afgepakt.' 'Jonas hoe zou je dit de volgende keer kunnen aanpakken zodat Bob zich niet meer verdrietig voelt?'*
- ✓ De pedagogisch medewerker geeft extra aandacht aan de begeleiding van nieuwe kinderen en verlegen kinderen. Kinderen krijgen het een aantal dagen van tevoren te horen als er een nieuw kind op de BSO komt. Een nieuw kind krijgt alle rust en ruimte om te wennen aan de nieuwe groep. Verlegen kinderen worden nooit gepusht maar juist gestimuleerd om op hun eigen manier zich te uiten, pedagogisch medewerkers creëren tijd en ruimte om ook stillere kinderen hun verhaal te laten doen.
- ✓ De pedagogisch medewerker stimuleert kinderen om andere kinderen te troosten. *'Ava is aan het huilen, weet jij hoe we haar het beste kunnen troosten?'*
- ✓ De pedagogisch medewerker stimuleert kinderen om anderen te helpen/leidster te helpen. *'Wil jij voor mij de bekers op tafel zetten? Dan kunnen we zo gaan eten.'*
- ✓ De pedagogisch medewerkers stimuleren een positief groepsgevoel door samen activiteiten te ondernemen, de gezamenlijk start van de dag is hiervan een mooi voorbeeld. Het is een terugkerend ritueel, waarin alle kinderen worden verwelkomd, elk kind wordt erkent als onderdeel van de groep hoewel de activiteit als groep ondernomen wordt.
- ✓ De pedagogisch medewerkers zijn altijd een voorbeeld voor de kinderen, waarbij zij positief en correct sociaal gedrag laat zien. Zo praten zij nooit negatief over anderen mensen, zijn eerlijk, gebruiken beleefdheidsvormen zoals: 'alsjeblieft en dankjewel'
- ✓ De pedagogisch medewerker verdeelt de aandacht tussen de kinderen. De pedagogisch medewerker gaat regelmatig bij de kinderen zitten als zij spelen of stelt geïnteresseerde vragen aan het kind.

- ✓ De pedagogisch medewerker stimuleert de kinderen om naar elkaar te luisteren. *‘Nu mag Bo vertellen wat zij in het weekend heeft gedaan. De andere kinderen mogen goed luisteren.’*
- ✓ De pedagogisch medewerker zorgt ervoor dat de groep zo ingericht is dat kinderen worden uitgenodigd tot samenspel, denk aan het maken van verschillende hoeken.

2.4 WAARDEN EN NORMEN

Kinderen leren waarden en normen in de relatie, communicatie en interactie tussen kinderen onderling en tussen kinderen en volwassenen. Waarden geven uitdrukking aan de betekenis die mensen hechten aan bepaalde gedragingen of gebeurtenissen. Het zijn ideeën of opvattingen die aangeven hoe belangrijk mensen iets vinden. Normen vertalen de waarden in regels en voorschriften naar de manier waarop mensen zich behoren te gedragen.

Kinderen leren spelenderwijs om op een respectvolle manier met elkaar om te gaan. Hierin vervult de pedagogisch medewerker een belangrijke voorbeeldfunctie. In haar handelen en houding brengt de zij haar waarden en normen over op de kinderen. Zoals in onze visie naar voren kwam vinden wij het belangrijk dat kinderen gerespecteerd en in hun waarde gelaten worden. Respect voor elkaar is dan ook een belangrijke waarde die wij binnen ons handelen graag aan de kinderen willen overbrengen. Gedurende de dag doen zich regelmatig situaties voor waarbinnen deze waarde geoefend kan worden. Dit doen de pedagogisch medewerkers onder andere door het goede voorbeeld hierin te geven en ieder kind het gevoel te geven dat deze volledig gerespecteerd wordt. Dit gevoel wordt door het kind ervaren en op deze manier ontstaat er een innerlijk gevoel voor een respectvolle omgang met zichzelf en met elkaar. Daarnaast werken wij op BSO de Lolifantjes ook met normen uitgedrukt in regels die wij binnen de BSO hanteren. Op deze manier is het voor kinderen en pedagogisch medewerkers duidelijk hoe wij met elkaar omgaan.

In de praktijk brengen de pedagogisch medewerkers de kinderen op de volgende manier in aanraking met waarden en normen:

- ✓ Wij creëren de basis voor veiligheid en vertrouwen binnen onze setting. De pedagogisch medewerkers letten erop dat ieder kind zich prettig voelt binnen de groep.
- ✓ Wij benaderen de kinderen op een positieve manier, bouwen een goede band met hen op en zijn consequent in hun handelen.
- ✓ We bieden een activiteit en spelaanbod die is afgestemd op de leeftijd en ontwikkeling van het kind.
- ✓ Kinderen mogen dingen uitproberen maar wij bewaken de grenzen en stimuleren waar mogelijk/ nodig is.
- ✓ Wij zien erop toe dat verlegen of kleinere kinderen niet worden ‘overruled’ door de grotere kinderen.
- ✓ Wij zorgen voor de dagelijkse verzorging en hebben kennis van zorg, voeding, en hygiëne.
- ✓ Er wordt rekening gehouden met dieet en voedingsmiddelen die vanuit een persoonlijk belang of levensovertuiging juist niet of wel gegeten mogen worden.
- ✓ Wij leven ons in, in de belevingswereld van het kind en hebben kennis van de ontwikkelingsfase waarin het kind zich bevindt.
- ✓ Wij zijn op de hoogte en/ of verdiepen ons in de kinderen met een beperking zoals lees en taalachterstand, ADHD en passen ons activiteitenprogramma daarop aan.
- ✓ Dagelijks worden de bevindingen direct met ouders doorgesproken en mits gewenst genoteerd zodat elke leidster/ ouders de ontwikkelingen kunnen volgen.
- ✓ Pedagogische medewerkers zorgen voor de juiste combinatie van professionele afstand en betrokkenheid ten opzichte van het kind en ouder. Zij houden vertrouwelijk informatie voor zichzelf en zijn zich bewust van hun geheimhoudingsplicht.
- ✓ Naast de mondelinge overdracht zal er middels (nieuws) brieven, informatie aan de ouders gegeven worden.

Wij hebben een professionele houding en werken volgens de richtlijnen kwaliteitsbeleid kinderopvang en hierin opgenomen het pedagogisch beleidsplan. Tevens hanteren wij de beroepscode ABVAKABO In werkoverleggen worden verschillende culturele waarden en normen met elkaar uitgewisseld. Alle kinderen worden op dezelfde wijze behandeld, zonder voorkeuren.

Wanneer een kind niet luisteren wil en opstandig is, dan wordt een korte time - out gegeven, de pedagogisch medewerker praat dan met het kind en zorgt voor een prettige oplossing t.b.v. het kind. De pedagogisch medewerker let op de signalen van kinderen en speelt in op diens behoefte; De pedagogisch medewerker besteedt aandacht aan de verschillende emoties van het kind.

Dit is de basishouding voor de pedagogisch medewerkers die voortkomen uit onze waarden:

- ✓ Mee spelen met het kind, passend bij het ontwikkelingsniveau.
- ✓ Observeer verzamel informatie, voel in en luister naar het kind.
- ✓ Behandel het kind als gelijkwaardige gesprekspartner en pas de houding hierop aan.
- ✓ Respecteer wat kinderen zeggen.
- ✓ Moedig de kinderen aan het gesprek uit te breiden.
- ✓ Stel niet zomaar vragen.
- ✓ Elk kind wordt als individu benaderd. De leidster stimuleert de kinderen om zich verbaal uit te drukken,
- ✓ Met de kinderen gesprekken te voeren, al dan niet in een kring of individueel;
- ✓ Met de kinderen muziek te spelen en te zingen.
- ✓ De pedagogisch medewerkers praten duidelijk en correct Nederlands.

Dit zijn de belangrijkste basisregels die voortkomen uit onze waarden:

- ✓ Er is een vast dagritme, zodat de herkenning momenten voor de kinderen duidelijk zijn.
- ✓ Er wordt alleen aan tafel gegeten.
- ✓ Er wordt onder toezicht buiten gespeeld.
- ✓ Wandelen geschiedt alleen naar speelplaatsen die volledig ontsloten zijn.
- ✓ Ouders brengen en halen de kinderen in de groepsruimte, zodat de overdracht van de verantwoordelijkheid duidelijk is.
- ✓ Kinderen worden in principe alleen meegegeven aan derden indien de ouders/verzorgers daarvan bericht hebben gegeven.
- ✓ We leren kinderen dat ze soms op zijn/haar beurt moet wachten.
- ✓ We leren kinderen dat je dingen soms moet delen, bijvoorbeeld speelgoed.
- ✓ We leren kinderen dat je naast elkaar kan spelen, elkaar moet kunnen verdragen.
- ✓ We leren kinderen dat het niet 'leuk' is een ander te plagen of pijn te doen.
- ✓ We leren kinderen dat je moet leren een klein moment van aandacht te hebben, bijvoorbeeld door naar een kortverhaal te luisteren.
- ✓ We leren kinderen dat gillen en schreeuwen niet prettig is.
- ✓ We leren kinderen dat je niet overal toegang toe hebt.
- ✓ We leren kinderen dat je bij elkaar blijft tijdens het wandelen.
- ✓ We leren kinderen dat je niet uit eigen beweging mag oversteken.
- ✓ We leren kinderen dat wat je zelf kan doen, je ook zelf doet.
- ✓ We leren kinderen dat opruimen er ook bij hoort.
- ✓ We leren kinderen dat je eerbied moet hebben voor mensen, dieren en planten in je omgeving.

Dit zijn de belangrijkste gedragsregels die voor de kinderen gelden die voortkomen uit onze waarden:

- ✓ We leren kinderen dat we niet met eten gooien of spelen;
- ✓ Speelgoed is om mee te spelen en laten we heel.
- ✓ Knutselactiviteiten vinden plaats op de daarvoor bestemde plekken.
- ✓ Er kan één kind per keer naar het toilet.
- ✓ Met het speelgoed op de groep spelen we binnen en het met het speelgoed van het speelplein spelen we buiten.
- ✓ We komen niet aan de spullen van de pedagogisch medewerkers.
- ✓ We schreeuwen, schelden, trekken en duwen niet aan elkaar.
- ✓ Het zand blijft in de zandbak, we gaan altijd naar buiten met een pedagogisch medewerker en klimmen alleen om de klimtoestellen.
- ✓ Na het buiten spelen, een toilet bezoek en voor we aan tafel gaan wassen we onze handen.
- ✓ Wanneer we eten of drinken doen we dit aan tafel.
- ✓ De toiletruimte is om naar de wc te gaan en spelen doen we op de groep.
- ✓ We eten geen zand, sneeuw, ijs van buiten.

2.5 WAARNEMEN VAN DE ONTWIKKELING

2.5.1 OBSERVEREN EN OUDERGESPREKKEN

In de maanden januari of februari worden alle kinderen door de mentoren geobserveerd. Voor deze observaties maken de pedagogisch medewerkers gebruik van de 'Welbevinden' observatielijsten waar zij aan de hand van de verschillende ontwikkelingsfasen met bij behorende voorbeelden aan de hand van een scorelijst de ontwikkeling en het welbevinden van de kinderen in kaart kunnen brengen. Hieronder volgt een uitleg over het doel van deze methode en de manier waarop wij deze inzetten bij BSO de Lolifantjes.

2.5.2 WERKEN AAN WELBEVINDEN

Doel

Werken aan welbevinden is een evaluatie-instrument waarmee kinderopvangorganisaties zicht krijgen en houden op de basis van hun werk: een omgeving bieden waarin kinderen zich prettig voelen en goed kunnen ontwikkelen. Het doel van de observaties is niet om problemen op te sporen bij kinderen, maar om op basis van tekenen die erop wijzen dat kinderen zich niet prettig voelen de kwaliteit van het kindercentrum te verbeteren. Deze werkwijze past goed bij onze pedagogische visie waarin wij het belangrijk vinden om niet te kijken naar wat er 'mis' is bij het kind maar juist naar hoe wij ons handelen of de omgeving zo goed mogelijk kunnen aanpassen zodat ieder kind zich prettig voelt.

De methode is in 1997 opgericht door het Nederlands Instituut Zorg en Welzijn in het kader van de ontwikkeling van een kwaliteitsstelsel van het werkveld kinderopvang.

Het instrument

Het instrument bestaat uit drie observatielijsten en een aantal vragenlijsten waarmee pedagogisch medewerkers kunnen nagaan of de kinderen in de kinderopvang zich prettig en op hun gemak voelen. Twee van de drie observatielijsten zijn gericht op individuele kinderen. Met de derde observatielijst wordt de groep als geheel geobserveerd. Bij elke observatielijst hoort een vragenlijst voor pedagogisch medewerkers. Verder is er een vragenlijst voor ouders en een voor kinderen ouder dan 8 jaar. Naast de observatie- en vragenlijsten zijn er overzichtlijsten. Hiermee krijgen leidsters en leidinggevenden overzicht over de resultaten van de observaties. Aan de hand daarvan kunnen ze de kwaliteit van de opvang verbeteren. Het instrument Werken aan welbevinden is gericht op de algemene emotionele toestand van kinderen.

Doordat deze observatiemethode reflecteert op de signalen die kinderen laten zien om vervolgens de kwaliteit van de kinderopvang te verbeteren onderscheidt het zich van andere observatie-instrumenten die gericht zijn op het opsporen van problemen bij kinderen.

Werken aan welbevinden is dus een evaluatie-instrument, te gebruiken in het kader van kwaliteitszorg. Als kinderen zich niet prettig voelen, hoeft dat natuurlijk niet alleen te maken te hebben met de situatie op het kindercentrum, maar kan dat ook het gevolg zijn van ziekte of van omstandigheden thuis.

Als pedagogisch medewerkers het gevoel hebben dat er iets dergelijks aan de hand is, melden ze dat bij de leidinggevende. Zij kunnen samen beoordelen of, en zo ja wat er verder gedaan kan worden. In de tussentijd proberen de pedagogisch medewerkers het welbevinden van het kind te verhogen.

Met Werken aan welbevinden wordt systematisch gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit van de opvang. Een weloverwogen en systematische aanpak om het welbevinden van kinderen te bewaken en te vergroten houdt in dat er regelmatig en cyclisch aandacht is voor de vier kernvragen van interne kwaliteitszorg:

1. Doen we de goede dingen?
2. Wat is het beleid?
3. Welke punten laten we staan en welke passen we aan?

4. Doen we die dingen goed?
5. Hoe gaan we werken om ons beleid zo uit te voeren dat dit het gewenste effect heeft.

Dit is een overzicht van de observatielijsten die bij de methode: Werken aan welbevinden worden gebruikt:

Oudergesprekken

Wij vinden het belangrijk om met ouders of verzorgers in gesprek te gaan over de ontwikkeling van hun kind. In de maanden januari of februari vinden de observaties plaats en kunnen ouders indien zij daar behoefte aan hebben een observatiegesprek met de mentor van hun kind aangaan. Daarnaast krijgen alle kinderen een vragenlijst. Deze vragenlijst bestaat uit vragen over het welbevinden en geeft kinderen daarnaast ook de mogelijkheid om ideeën en tips te geven over de gang van zaken binnen de BSO. Deze vragenlijsten worden gebruikt als aanvulling op de ingevulde observatielijsten van de pedagogisch medewerkers.

We zetten ons van harte in om een goede samenwerking met ouders/verzorgers op te bouwen. Dat betekent dat pedagogisch medewerkers en ouders/verzorgers regelmatig met elkaar bespreken hoe het met het kind gaat, hoe zijn ontwikkeling verloopt en – als dat nodig is -, wat we samen kunnen doen als het even niet gaat zoals we verwachten. Zo hebben kinderen profijt van twee opvoedomgevingen: thuis en op de BSO. Wij vinden het fijn om te horen hoe het thuis gaat met het kind, hoe uw kind thuis speelt en hoe hij zich voelt. Onze pedagogisch medewerkers laten u weten hoe het bij de Lolifantjes met hem gaat. Hier besteden wij tijd aan tijdens de overdrachtsmomenten. Door de uitwisseling van alledaagse dingen zorgen we er samen voor dat uw kind zich optimaal ontwikkelt en een fijne kindertijd heeft.

2.5.3 SAMENWERKING MET SCHOOL

Elke dag bij het brengen en halen van de kinderen naar en van school vindt er voor kinderen tot groep 3 een korte overdracht plaats met de leerkrachten. In deze overdracht worden de bijzonderheden gedeeld die voor de pedagogisch medewerkers en ouders van belang zijn. Voor oudere kinderen benaderen de leerkrachten en/ of de pedagogisch medewerkers elkaar alleen als een korte overdracht nodig is.

Indien op de BSO een kindje opvalt door stagnering van de ontwikkeling of opvallend gedrag wordt er contact gelegd met de leerkracht voor een gesprek over het kind. Dit vindt alleen plaats indien ouder hier via de mail toestemming voor heeft gegeven. Door samen met school het gedrag en/ of ontwikkeling van het kind te bespreken wordt er een eenduidige werkwijze gecreëerd waardoor kinderen optimaal begeleid kunnen worden.

2.5.4 ONGANG MET BIJZONDERHEDEN IN DE ONTWIKKELING

BSO de Lolifantjes heeft ook plaats voor kinderen met een beperking en of die een speciale begeleiding nodig hebben zoals kinderen met ADHD. De begeleiding en activiteit worden aangepast ten gunste van het kind. Ook wordt dagelijks met de ouder overlegd zodat er rust, duidelijkheid en eenheid in de benadering/ begeleiding nog beter op elkaar kan worden afgestemd. Daarnaast houden de pedagogisch medewerkers houden dagelijks een overdrachtsschrift bij waarin belangrijke zaken die aan het eind van de dag met ouders besproken moeten worden in opgeschreven worden. Denk hierbij aan het spelen met andere kinderen, het eten, maar ook de activiteiten en uitstapjes die op een dag hebben

plaatsgevonden. Daarnaast vinden de observaties plaats, zoals beschreven in paragraaf 2.5.1. In de meeste doorlopen kinderen de ontwikkeling zonder problemen of achterstanden. Echter kan het voor komen dat een kind opvallend gedrag vertoont of achterblijft in zijn of haar ontwikkeling. Door het bijhouden van de overdrachtsschriften en de observaties kunnen eventuele bijzonderheden in de ontwikkeling tijdig worden gesignaleerd en opgepakt. Op deze manier kunnen pedagogisch medewerkers tijdig advies inwinnen en eventuele hulp inschakelen. Bij het signaleren van bijzonderheden in de ontwikkeling, doorlopen de pedagogisch medewerkers de volgende stappen:

1. Signaleren van opvallend gedrag: De pedagogisch medewerkers van BSO de Lolifantjes houden de kinderen gedurende de dag nauwlettend in de gaten zijn hierbij sensitief op de signalen die kinderen geven en reageren hier met een passende wijze op. Op het moment dat signalen door de pedagogisch medewerkers als zorgwekkend worden ervaren worden deze met alle vaste collega's op de groep besproken. Wanneer de zorgen blijven zal dit laagdrempelig met ouders gedeeld worden. In dit gesprek zal er aan ouders gevraagd worden of ze het opvallende gedrag herkennen, welke verklaringen ze hiervoor hebben en wat hun eventuele aanpak hiervoor is. Wanneer blijkt dat ouders geen verklaring voor het opvallende gedrag hebben blijven zij het kind volgen in zijn of haar ontwikkeling.
2. Observaties doornemen en nogmaals observeren: Indien blijkt dat er geen aanleiding voor het gedrag van het kind is zullen de eerder samengestelde observaties middels het inbrengen van een casus in een teamvergadering besproken worden. Wanneer het doorspreken van de casus nog steeds geen verklaring geeft voor het opvallende gedrag kan er besloten worden om nogmaals te observeren. Op dat moment zal er gebruik gemaakt worden van ongestructureerd observeren, waarbij het gedrag en de signalen dat het kind laat zien objectief beschreven zal worden. Deze observaties zullen middels een oudergesprek met ouders gedeeld worden.
3. Eventueel inwinnen anoniem advies: Nadat het opvallende gedrag door middel van bovengenoemde observaties duidelijk in beeld is gebracht kan de pedagogisch medewerker ervoor kiezen om, naast het advies van de leidinggevende, anoniem advies in te winnen van een externe organisatie zoals het consultatiebureau en Alert 4 you. Zij kunnen meedenken, eventuele handvaten bieden en adviseren in het bespreekbaar maken van het opvallende gedrag.
4. Oudergesprek en plan van aanpak: In het oudergesprek worden de zorgen omtrent de ontwikkeling van het kind besproken en wordt er gezamenlijk gewerkt aan een plan van aanpak. Een belangrijke voorwaarde is dat ouders bij het opstellen van het plan van aanpak een grote inbreng hebben en er rekening wordt gehouden met eventuele behoeftes. Op deze manier voelen ouders zich gehoord en gerespecteerd, waardoor ouders zich in het plan van aanpak kunnen vinden en dit thuis zullen uitvoeren. Het kind krijgt op deze manier vanuit huis en op het kinderdagverblijf de juiste zorg die het op dat moment nodig heeft.
5. Eventueel inschakelen externe hulp: Indien het plan van aanpak in de praktijk niet het gewenste effect blijkt te hebben, dan kan de pedagogisch medewerker in overleg met ouders en leidinggevende ervoor kiezen om externe hulp in te schakelen, zoals een logopedist. De desbetreffende deskundige kan, indien ouders hier toestemming voor gegeven hebben, het kind op de groep observeren en aan de hand van deze observaties handvaten geven in de omgang en aanpak van de bijzonder ontwikkeling. Bij een vermoeden van kindermishandeling volgen wij de stappen van de meldcode kindermishandeling zoals deze beschreven staan in ons beleid veiligheid en gezondheid. Tenslotte kunnen ouders doorverwezen worden naar professionele hulp. Vanaf dat moment zal de hulpvraag vanuit de thuissituatie behandeld worden.

Wanneer pedagogisch medewerkers dit stappenplan doorlopen, stellen zij altijd de leidinggevende en pedagogisch coach op de hoogte. Zij volgen en monitoren dit proces en kunnen ondersteuning bieden door bijvoorbeeld het doen van een observatie, het voeren van een oudergesprek, het opstellen van een plan van aanpak en het inschakelen van of doorverwijzen naar professionele hulp.

Toerusting en ondersteuning pedagogisch medewerkers:

Daarnaast is er een pedagogisch coach binnen kinderdag de Lolifantjes, één keer per jaar organiseert zij een intervisie, waarbij opvoedkundige en pedagogisch vragen met betrekking tot opvallend gedrag, ontwikkelingsproblematiek en andere pedagogische vraagstukken met betrekking tot de begeleiding kunnen worden gesteld. Gedurende deze intervisie wordt er tevens gekeken naar alle kinderen met opvallend gedrag. Gedurende het jaar komt de pedagogisch

coach bijna maandelijks langs en hebben de pedagogisch medewerkers de mogelijkheid om vragen te stellen en krijgen zij indien nodig extra begeleiding.

HOOFDSTUK 3: BSO DE LOLIFANTJES INFORMATIE VOOR OUDER EN KIND

3.1 STAMGROEPEN

3.1.1 STAMGROEP

BSO Lolifantjes heeft twee vestigingen en biedt opvang aan schoolgaande kinderen in de leeftijd van 4 tot 13 jaar. De BSO-locatie op de Jacob van Maerlantstraat zit gevestigd in hetzelfde pand als het kinderdagverblijf en biedt ruimte voor de dagelijkse opvang van maximaal 15 kinderen. De locatie van de Prozastraat biedt ruimte voor de dagelijks opvang voor maximaal 20 kinderen. Tijdelijk zijn de beide groepen samengevoegd, doordat er veel ouders werkeloos zijn geraakt. Als de groepen weer groeien worden de beide groepen weer gesplitst. Hier worden de ouders tijdig over geïnformeerd. De volgende dagen zijn de kinderen op de vestiging Prozastraat: maandag, dinsdag en donderdag. De woensdag en vrijdag spelen we op de Jacob van Maerlantstraat.

Groep	Leeftijd	Aantal kinderen	Aantal medewerkers
Prozastraat	4 – 13 jaar	20	2
Jacob van M	4 – 13 jaar	15	2

3.1.2 VERLATEN VAN DE STAMGROEP

Het is mogelijk voor de kinderen om de eigen stamgroep te verlaten. Bij BSO de Lolifantjes erkennen wij een aantal situaties waarin kinderen de eigen stamgroep kunnen verlaten:

- ✓ **Buitenspelen:** We zien buitenspelen als een heerlijke activiteit voor kinderen, waarbij ze hun motorische vaardigheden kunnen ontwikkelen, op ontdekkingstocht kunnen gaan en bovenal hun energie kwijt kunnen. De kinderen spelen altijd buiten onder het toezicht van de pedagogisch medewerkers. Tijdens het buitenspelen houden de pedagogisch medewerkers zich aan de werkafspraken zoals beschreven in ons beleid veiligheid en gezondheid.
- ✓ **Uitstapjes:** Door het maken van uitstapjes vergroten we de wereld van de kinderen door hen kennis te laten maken met de wereld buiten het kinderdagverblijf of huis. De uitjes kunnen bestaan uit het bezoeken van een speeltuin of het maken van een wandeling in de buurt. Tijdens het maken van uitstapje staat de veiligheid voorop. Dat betekent dat er ten alle tijden aan het BKR wordt voldaan en worden de werkafspraken omtrent uitstapjes altijd gehandhaafd. Ook wanneer het BKR het toelaat dat er 1 leidster op de groep mag staan zal er in het geval van een uitstapje altijd een tweede leidster mee gaan.
- ✓ **Spelen op de BSO of spelen bij broer/zus:** het spelen in kleinere groepen kan een toegevoegde waarden hebben voor de ontwikkeling van kinderen. Op de momenten dat de kinderen van de BSO nog niet aanwezig zijn kunnen de pedagogisch medewerkers ervoor kiezen om voor een klein groepje een activiteit op de BSO aan te bieden. Op deze manier worden zij gestimuleerd in hun ontwikkeling en maken de kinderen die bijna 4 jaar zijn alvast kennis met de BSO.
- ✓ **Open deuren beleid:** tijdens het open deuren beleid staan de deuren op de verschillende groepen letterlijk open, waardoor kinderen de mogelijkheid hebben om zelf te kiezen waar ze willen spelen. Zo kunnen kinderen bij hun broertje of zusje op de groep te spelen en krijgen zo de kans om op een veilige manier kennis te maken met een andere groep en andere leeftijdsgenootjes. Aan het open deuren beleid zijn welk enkele regels verbonden die hieronder beschreven zullen worden.

Tijdens open deuren beleid:

Bij BSO de Lolifantjes wordt per dag gekeken of er open deuren beleid wordt aangeboden. Afhankelijk van het activiteitenprogramma maar ook de groepssamenstelling zullen de pedagogisch medewerkers in overleg het open deuren beleid aanbieden. Het open deuren beleid kan worden aangeboden tussen 15.30 – 16.30. Een belangrijk uitgangspunt is dat kinderen ten alle tijden op de eigen groep eten, om deze reden zijn er slechts gezette tijden waarom het open deuren beleid wordt aangeboden.

BKR tijdens open deuren beleid:

Wanneer de kinderen tijdens het open deuren beleid de eigen stamgroep verlaten, wordt de maximale omvang van de stamgroep tijdelijk losgelaten. Wel blijft het aantal kinderen per pedagogisch medewerker van kracht, toegepast op het aantal aanwezige kinderen per originele stamgroep.

Ruimte waar kinderen zouden kunnen spelen bij het open deuren beleid:

De kinderen kunnen tijdens het open deuren beleid, afhankelijk van de dag en de mogelijkheden, spelen op de buitenschoolse opvang groep, de babygroep, de peutergroep of buiten in de buitenspeelruimte.

Emotionele veiligheid waarborgen tijdens het open deuren beleid:

Tijdens open deurenbeleid staat het welzijn van alle kinderen centraal. Dit betekent dat alle kinderen tijdens het open deuren beleid, ook de kinderen die op de eigen groep blijven spelen, zich ten alle tijden prettig en veilig dienen te voelen. Een pedagogisch medewerker kan daarom besluiten om het open deuren beleid niet aan te bieden, bijvoorbeeld wanneer er wenkinderen op de groep zijn die nog moeite hebben met veranderingen op de groep. Wanneer de pedagogisch medewerker besluit het open deuren beleid aan te bieden maar opmerkt dat de emotionele veiligheid van kinderen niet gewaarborgd kan worden zal ze het opendeuren beleid in overleg met pedagogisch medewerkers en kinderen afbreken. Daarnaast wordt er tijdens het open deuren beleid speelgoed aangeboden dat voor alle aanwezige kinderen op de groep veilig is.

3.1.3 SAMENVOEGEN

Bij BSO de Lolifantjes kan het voorkomen dat groepen van de locaties Prozastraat en Jacob van Maerlantstraat samenvoegen. Uitgangspunt is dat de stamgroep een vaste groep is, waarbij van tevoren bekend is welke dit is en welke pedagogisch medewerkers op deze groep werken. Dit betekent dat het niet is toegestaan om dagelijks te bepalen hoe de groepen worden ingedeeld, aan de hand van het aantal aanwezige kinderen. Samenvoegen betekent tevens dat de gehele groep wordt samengevoegd en dus niet delen van de stamgroep.

Er zijn wettelijk toegestaan twee manieren om samen te voegen;

Structureel samenvoegen

Bij structureel samenvoegen wordt een ander samengestelde stamgroep gecreëerd, door een bestaande stamgroep tijdelijk binnen de ruimte van een andere stamgroep op te vangen. Op deze manier kan er nog steeds aan de wetgeving voldaan worden. Dit is bijvoorbeeld het geval als er op bepaalde dagen structureel minder kinderen worden geplaatst, er stamgroepen worden samengevoegd, waardoor er sprake is van minder aantal groepen dan op de overige dagen. Zo kan het zijn dat een kind als stamgroep de 'A' heeft, maar op er woensdag minder kinderen geplaatst worden waardoor de stamgroep 'B' en de stamgroep 'A' samen één groep vormen. Dit betekent dat er een kind op een ander stamgroep wordt opgevangen. Ouders dienen een schriftelijke toestemming te geven indien er sprake is van structureel samenvoegen.

Structureel samenvoegen bij BSO de Lolifantjes:

- ✓ Op de woensdag en vrijdag tijdens schoolvakanties voegt de stamgroep van de Prozastraat samen met de stamgroep op de Jacob van Maerlantstraat van 07.00 tot 19.00 uur. Ouders hebben voor het structureel samenvoegen getekend.

Incidenteel samenvoegen

In vakanties kan het aantal kinderen dagelijks wisselen. Er mag niet dagelijks worden bepaald dat de stamgroep wordt opgeheven. Het is echter zowel op organisatorisch als pedagogisch vlak niet wenselijk als bij een zeer laag aantal kinderen in een groep toch verplicht in de eigen groep met de daarbij behorende beroepskracht moet worden verbleven. Het zou bijvoorbeeld kunnen voorkomen dat er binnen een stamgroep maar 1 kind aanwezig is en dan vervolgens de hele dag alleen op de eigen stamgroep moet spelen. Om deze reden inventariseert BSO de Lolifantjes voor de vakantieperiode wanneer kinderen afwezig zijn. Hierdoor kan er in kaart gebracht worden op welke dagen er sprake is van een zeer laag aantal kinderen. Aan de hand van deze inventarisatie zal er in kaart gebracht worden wanneer en op welke wijze de stamgroepen zullen samenvoegen.

Incidenteel samenvoegen bij BSO de Lolifantjes

Wanneer er in schoolvakanties en studiedagen een zeer lage bezetting is, zullen alle kinderen worden opgevangen op de locatie Prozastraat. Dit is in het geval wanneer er minder dan 20 kinderen zijn. Uiteraard wordt met het samenvoegen in vakantieperiode rekening gehouden met de emotionele veiligheid van de kinderen, zo wordt bij het

samenvoegen gestreefd naar het inzetten van één vertrouwde pedagogisch medewerker van de groep. De ouders worden doormiddel van een brief vooraf geïnformeerd over welke stamgroep wordt samengevoegd, in welke stamgroepsruimte de kinderen worden opgevangen en wanneer. Dit betekent dat tijdens vakantieperiodes kinderen in een andere stamgroep dan de eigen stamgroep opgevangen kunnen worden. Ouders dienen voor de specifieke datums dat er incidenteel wordt samengevoegd schriftelijke toestemming te geven.

Indien BSO de Lolifantjes samenvoegt, structureel of incidenteel behoren ouders hiervoor vooraf schriftelijke toestemming te geven. Bij de intake zal er schriftelijke toestemming worden gevraagd aan alle ouders voor het structureel samenvoegen. Daarnaast wordt er een aparte schriftelijke toestemming gevraagd voor de diverse momenten waarbij incidenteel wordt samengevoegd. Voor het samenvoegen aan dagranden wordt geen schriftelijke toestemming gevraagd. De dagranden worden beschouwd als werkwijze, er wordt in de praktijk samengevoegd op de dagranden zoals beschreven in het pedagogisch beleidsplan. Ouders worden hier tevens van op de hoogte gesteld tijdens de intake. Doordat ouders vooraf op de hoogte worden gesteld op welke wijze er wordt samengevoegd kunnen de ouders en pedagogisch medewerkers de kinderen voorbereiden op het samenvoegen.

Ook tijdens het samenvoegen staat ten allen tijden het welzijn van de kinderen centraal. Kinderen dienen zich er dus prettig bij te voelen en veilig. Daarom zorgen wij altijd voor vaste gezichten op de groepen, zodat kinderen een baken van veiligheid hebben om zich tot te richten. Daarnaast houden de pedagogisch medewerkers de kinderen die naar een andere groep gaan altijd wat extra in de gaten om hun welbevinden blijvend te observeren.

3.2 DAGINDELING

Dagritme

Het kind gaat nog helemaal op in de beleving van het moment. Daarom is het van belang om het kind enerzijds tegemoet te komen in zijn behoefte om zo in alle rust tijdens doormiddel van spel de wereld te kunnen ontdekken. Anderzijds is het belangrijk om van buitenaf duidelijke structuur te bieden zodat kinderen weten waar ze aan toe zijn en op deze manier een veilige omgeving te kunnen creëren. De dag heeft daarom een vast ritme waarbij inspanssen en ontspanning elkaar in verhouding afwisselen. Het dagritme op BSO de Lolifantjes ziet er als volgt uit.

Voorschoolse opvang:

- ✓ 7.00 uur: binnenkomst: ontbijt aanbieden en optie tot vrij spelen.
- ✓ 8.15 uur: Kinderen worden naar school gebracht.

Tussen schoolse opvang:

- ✓ 12:00 uur: Kinderen van school op halen.
- ✓ 13:15 uur: kinderen naar school brengen
- ✓ 14.45 uur: Overdracht van de pedagogisch medewerkers die de tussen schoolse opvang hebben verzorgd aan de pedagogisch medewerkers die op de BSO zullen staan.

Buitenschoolse opvang:

- ✓ 15.00 uur: Kinderen van school halen.
- ✓ 15.30 uur: Fruit eten en drinken.
- ✓ 16.00 uur: Activiteitenprogramma.
- ✓ 16.30 uur: Brood of soep eten.
- ✓ 17:00 uur: Activiteiten programma of vrij spel.
- ✓ 18.00 uur: Kinderen doen een rustige activiteit, zoals het lezen van een boekje of puzzelen aan tafel. Pedagogisch medewerkers beginnen met het opruimen van de ruimte.
- ✓ 19.00 uur: Laatste kinderen worden gehaald.

3.3 EXTRA DAGEN EN RUILDAGEN

BSO de Lolifantjes geeft ouders de mogelijkheid extra dagen af te nemen om op deze manier bijvoorbeeld flexibel te kunnen werken. Ouders maken in Niolite een reservering voor de extra dag die ze willen afnemen en deze wordt bij

voorkeur 7 dagen van tevoren aangevraagd. De ouders ontvangen een mail vanuit Niolite met daarin het akkoord van de leidinggevende.

De extra dag kan worden toegewezen indien er:

- ✓ Een kind opgevangen kan worden binnen de eigen stamgroep en de maximaal aantal toegestane kinderen van de stamgroep niet overschreden wordt.
- ✓ Het BKR niet overschreden wordt
- ✓ Er geen extra pedagogisch medewerker hoeft worden ingezet.

Ook is het mogelijk om een dag te ruilen. Dagen dat het kind niet aanwezig was door ziekte of vakantie kunnen niet worden ingezet als een ruildag. Ouders maken in Niolite een reservering voor de extra dag die ze willen afnemen en deze wordt bij voorkeur 2 dagen van tevoren aangevraagd. Een opvang dag moet binnen een maand geruild worden. De ouders ontvangen een mail vanuit Niolite met daarin het akkoord van de leidinggevende. De extra dag kan worden toegewezen indien er:

- ✓ Een kind opgevangen kan worden binnen de eigen stamgroep en de maximaal aantal toegestane kinderen van de stamgroep niet overschreden wordt.
- ✓ Het BKR niet overschreden wordt
- ✓ Er geen extra pedagogisch medewerker hoeft worden ingezet.

Veiligheid waarborgen bij opvang andere stamgroep

Indien een extra dag of ruil dag plaatsvindt op de andere stamgroep dragen wij er zorg voor dat het kind zich voldoende veilig voelt. BSO de Lolifantjes is een kleinschalige kinderopvang waardoor de pedagogisch medewerkers bekend zijn met alle kinderen en de kinderen vertrouwd zijn met alle pedagogisch medewerkers. Hierdoor kan er voldoende worden ingespeeld op de behoeftes van het kind en zal het kind zich ook veilig en vertrouwd voelen op de andere groep.

3.4 OPENINGSTIJDEN EN SLUITINGSDAGEN

BSO de Lolifantjes biedt buitenschoolse opvang voor kinderen van 0 tot 13 jaar. Wij zijn van maandag tot en met vrijdag geopend van 7.00 tot 8.30 uur, van 12.00 tot 13.30 uur en van 14.30 tot 19.00 uur. In schoolvakanties zijn wij geopend van maandag tot en met vrijdag van 7.00 tot 19.00 uur geopend.

BSO de Lolifantjes is gesloten op de volgende dagen:

- ✓ Winterstop: 25 december t/m 1 januari
- ✓ 1ste en 2de Paasdag
- ✓ Koningsdag
- ✓ Bevrijdingsdag (1x in de vijf jaar 2020, 2025 etc.)
- ✓ Hemelvaartsdag
- ✓ 1ste en 2de Pinksterdag
- ✓ Tijdens de studiedag (deze dag wordt gecommuniceerd door middel van een nieuwsbericht op de website, een brief en een whatsapp bericht.

3.5 OUDERCOMMISSIE

Op dit moment heeft BSO de Lolifantjes onvoldoende leden om een oudercommissie te kunnen vormen. Dit is de reden dat er gebruik gemaakt wordt van ouderraadpleging. Ouders worden middels de nieuwsbrief en email geïnformeerd over de gang van zaken van het kinderdagverblijf. Tijdens de afwezigheid van een oudercommissie heeft elke ouder ten allen tijden het recht op het geven van advies. Tijdens de jaarlijkse ouderavond hebben ouders daarom de mogelijkheid om ideeën en tips aan te dragen wat betreft het pedagogisch beleid en de dagelijkse gang van zaken op het kinderdagverblijf. Zo nodig wordt het pedagogisch beleidsplan aangepast. Naast deze ouderavond hebben ouders de mogelijkheid om per mail ideeën en tips aan te dragen. De leidinggevende is actief op zoek naar nieuwe leden om zo snel mogelijk een oudercommissie te kunnen vormen. Dit doet zij door middel van vacatures en middels de nieuwsbrief. Wanneer ouders interesse hebben kunnen zij dit mondeling of schriftelijk aangeven bij de leidinggevende.

3.6 KLACHTEN

Als BSO De Lolifantjes doen wij er alles aan om dagelijks goede kwaliteit kinderopvang te bieden. Toch kan er een keer iets misgaan. Wij vinden het belangrijk dat u bij ons terecht kunt als u ontevreden bent. Daarom hebben wij deze interne klachtenregeling opgesteld.

In de klachtenregeling beschrijven we onze werkwijze bij het behandelen en registreren van klachten van ouders. De regeling voldoet aan de eisen uit de [Wet kinderopvang, artikelen 1.57b en 1.57c](#)

Wanneer u als ouder ergens ontevreden over bent, dan vinden wij het prettig dat u dit zo snel mogelijk bespreekt met de persoon die erbij betrokken is of was. Dit kan bijvoorbeeld een pedagogisch medewerker of leidinggevende zijn als het om een situatie op de groep gaat. Of een administratief medewerker, eventueel van het hoofdkantoor, wanneer het over uw overeenkomst gaat. Komen jullie er samen niet uit of bent u niet tevreden over de oplossing? Dan kunt u een interne klacht bij ons indienen.

U kunt ook direct een interne klacht indienen. Bijvoorbeeld omdat u het belangrijk vindt dat uw klacht zorgvuldig beoordeeld en geregistreerd wordt. U ontvangt van ons dan ook een schriftelijke reactie. Wij nemen alle klachten die schriftelijk bij ons binnenkomen anoniem op in ons jaarlijkse klachtenverslag. Het klachtenverslag brengen we onder de aandacht van ouders en bespreken we met onze oudercommissie. Ook sturen we het naar de toezichthouder van de GGD. Dit zijn we volgens de Wet kinderopvang verplicht te doen.

Interne klachtenregeling

1. We vragen u om uw klacht schriftelijk bij ons in te dienen. Vindt u het lastig om uw klacht op te schrijven? Neem dan telefonisch contact op met D. Koekkoek 06-45188353. Zij kan u helpen om uw klacht op papier te zetten. Dit is noodzakelijk om uw klacht formeel in behandeling te nemen. Hierdoor kunnen wij de binnengekomen klachten goed registreren, naar oplossingen zoeken en onze kwaliteit verbeteren.
2. Wacht niet te lang met het indienen van uw klacht. We vragen u om binnen een redelijke termijn na het ontstaan van uw klacht, deze bij ons in te dienen. Hoe eerder u uw klacht bij ons indient, hoe beter wij deze kunnen onderzoeken en beoordelen. Hierbij zien we twee maanden als redelijk. Behalve wanneer u ons kunt uitleggen waarom u dit later doet.
3. In uw klacht moeten de volgende gegevens staan:
 - ✓ Datum waarop u de klacht indient
 - ✓ Uw naam, adres en telefoonnummer
 - ✓ De naam van de medewerker, als uw klacht gaat over een gedraging van deze medewerker
 - ✓ De kinderopvanglocatie en eventueel ook de groep waar uw klacht over gaat
 - ✓ Een omschrijving van de klacht
4. U kunt uw klacht indienen bij de klachtenfunctionaris, D. Koekkoek. Zij is te bereiken per e-mail: daisy@sterkinkinderopvang.nl. De klachtenfunctionaris, D. Koekkoek bevestigt schriftelijk de ontvangst van de klacht bij de klager. Hij/zij zorgt ook voor de inhoudelijke behandeling en registratie van de klacht.
5. BSO de Lolifantjes zorgt ervoor dat de klacht altijd zorgvuldig wordt onderzocht. De manier waarop dit gebeurt is afhankelijk van de aard en de inhoud van de klacht. Stappen die genomen kunnen worden zijn bijvoorbeeld het horen van betrokkenen (hoor en wederhoor). Of het in kaart brengen van het beleid dat van toepassing is en de uitvoering van dat beleid in de praktijk in relatie tot de klacht. BSO de Lolifantjes houdt de klager op de hoogte van de voortgang van de behandeling van de klacht. Wanneer de klacht over een gedraging van een medewerker gaat, krijgt deze medewerker de gelegenheid om mondeling of schriftelijk te reageren.
6. De klachtenfunctionaris D. Koekkoek bewaakt de manier waarop de klacht wordt afgehandeld en de tijd die dit kost. Zij zorgt ervoor dat de klacht zo snel mogelijk wordt afgehandeld. Als er omstandigheden zijn die dit tegenhouden, dan brengt de klachtenfunctionaris de klager hiervan zo snel mogelijk op de hoogte. De klacht wordt in ieder geval binnen een termijn van zes weken afgehandeld.
7. De klager ontvangt van BSO de Lolifantjes een schriftelijk en gemotiveerd oordeel over de klacht. Hierin staat ten minste het volgende beschreven:
 - ✓ Of de klacht gegrond, ongegrond of deels gegrond is

- ✓ De redenen waarom BSO de Lolifantjes tot dit oordeel is gekomen;
 - ✓ Als de klacht en het oordeel daar aanleiding te geven: welke maatregelen BSO-KDV de Lolifantjes neemt en binnen welke periode deze worden uitgevoerd.
8. Wanneer u niet tevreden bent over het oordeel en/of de afhandeling van de interne klacht, dan kunt u uw klacht voorleggen aan het Klachtenloket Kinderopvang. Ook kunt u direct een geschil indienen bij de Geschillencommissie Kinderopvang.

Externe klachtenregeling

Bent u niet tevreden over de behandeling van uw klacht volgens onze interne klachtenregeling en/of over het resultaat na afloop? Dan kunt u ook extern uw klacht indienen. Neem hiervoor contact op met het [Klachtenloket Kinderopvang](#). Het Klachtenloket is beschikbaar voor gratis informatie, advies en bemiddeling. U kunt ook naar de [Geschillencommissie Kinderopvang](#) stappen. Alle kinderopvangorganisaties zijn wettelijk verplicht zich bij de Geschillencommissie aan te sluiten, BSO de Lolifantjes dus ook. Wanneer u bij de Geschillencommissie een geschil indient, doet zij een bindende uitspraak voor beide partijen.

In de volgende situaties kunt u direct uw klacht indienen bij de Geschillencommissie, zonder eerst de interne klachtenprocedure van BSO de Lolifantjes te hebben doorlopen:

- ✓ Als u niet tijdig (binnen 6 weken) een beoordeling van uw klacht van BSO de Lolifantjes heeft ontvangen.
- ✓ Wanneer in redelijkheid niet van u kan worden verlangd dat u onder de gegeven omstandigheden een klacht bij BSO de Lolifantjes indient. U kunt dan denken aan een situatie waarbij de persoon die uw klacht moet beoordelen zelf onderdeel is van uw klacht. Hierdoor kan de interne klachtafhandeling niet onafhankelijk plaatsvinden.

Ook wanneer u direct naar de Geschillencommissie gaat, adviseren wij om vooraf contact op te nemen met het Klachtenloket Kinderopvang om te kijken welke route in uw situatie het best gevolgd kan worden.

HOOFDSTUK 4: WET KINDEROPVANG

4.1 DRIE- UURSREGELING

Op opvangdagen waarbij wij op de BSO voor- of naschoolse opvang bieden mogen wij maximaal 30 minuten afwijken van de beroepskracht-kindratio. BSO de Lolifantjes hanteert onderstaande algemene kaders met betrekking tot de inzet van haar personeel en de BKR, wanneer er op de BSO voor- of naschools opvang wordt geboden:

Dag	Groep	Aantal beroepskrachten	Afwijken ochtend	Afwijken middag
Maandag	BSO Proza	2	Nee	Ja
	BSO Jacob	1	Nee	Nee
Dinsdag	BSO Proza	2	Nee	Ja
	BSO Jacob	2	Nee	Nee
Woensdag	BSO Jacob*	2	Nee	Ja
Donderdag	BSO Proza	2	Nee	Ja
	BSO Jacob	1	Nee	Nee
Vrijdag	BSO Jacob*	2	Nee	Ja

* Op de woensdag en vrijdag voegt de stamgroep van de Prozastraat samen met de stamgroep op de Jacob van Maerlantstraat.

BSO de Lolifantjes maakt gebruik van de 'drie-uursregeling', wat wettelijk is toegestaan omdat we langer dan 10 uur achtereenvolgend geopend zijn op volledige BSO opvangdagen. Dit betekent dat er maximaal drie uur per dag mag worden afweken van de beroepskracht-kindratio (BKR). Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Minimaal de helft van het aantal benodigde pedagogisch medewerkers moeten tijdens de afwijking aanwezig zijn.
- In de kindplanning wordt bijgehouden wanneer kinderen binnenkomen en wanneer zij naar huis gaan, zodat we inzichtelijk hebben wanneer we van de BKR afwijken. Als blijkt dat er toch op andere tijden wordt afgeweken of dat er langer afgeweken wordt dan is toegestaan, dan passen we het rooster incidenteel of structureel aan.
- Op het moment dat de drie-uursregeling van kracht is en er maar één pedagogisch medewerker op de groep aanwezig is, moet er altijd een tweede volwassene in het pand aanwezig zijn.

BSO de Lolifantjes hanteert onderstaande algemene kaders met betrekking tot de inzet van haar personeel en de BKR, wanneer er op de BSO gehele dagen opvang wordt geboden*:

Groep	Aantal beroepskrachten	Personeelsdiensten	Pauzetijden	Afwijken ochtend	Afwijken einde middag
BSO Jacob**	2	Vroege dienst: 07:00 – 17:00 Late dienst: 09:00 – 19:00	Vroege dienst: 13:00 – 13:30 Late dienst: 13:30 – 14:00	Ja	Ja

**Op de gehele opvangdagen voegt de stamgroep van de Prozastraat samen met de stamgroep op de Jacob van Maerlantstraat.

Er zijn diverse situaties waarin kan worden afgeweken van de BKR, waarbij BSO de Lolifantjes de volgende pedagogische afwegingen maakt:

- Aan de randen van de dag. Aan het begin en einde van de dag zijn er minder kinderen op de groep aanwezig. Met minder kinderen op de groep kan de pedagogisch medewerker beter opletten, de kinderen snel helpen wanneer nodig en sneller ingrijpen als er gevaarlijke situaties ontstaan. Daarnaast is er altijd een leidinggevende op kantoor aanwezig, om bij te springen zodra er tijdens de afwijking aan de dagranden hulp nodig is op de groep.
- Tijdens de pauzes. Tijdens de middagpauze krijgen de kinderen na de lunch de gelegenheid om te rusten, zelfstandig te lezen of om een andere rustige, zelfstandige activiteit te ondernemen. Er is hierdoor minder directe aandacht nodig, waardoor het voor de medewerkers mogelijk is om beurten met pauze te gaan. De pauzes vinden plaats tussen 12:00 en 16:00 en worden genomen als de (pedagogische) situatie op de groep dit toelaat. Daarnaast is er altijd een leidinggevende op kantoor aanwezig, om bij te springen zodra er tijdens pauzetijden hulp nodig is op de groep.

Tijdens bovenstaande situaties waarin wordt afgeweken van de BKR en de drie-uursregeling intreedt, is het extra belangrijk om de kinderen op de groep de beste mogelijke zorg en begeleiding te blijven bieden, met hierbij aandacht voor de individuele behoeften en ontwikkeling. BSO de Lolifantjes doet dit op de volgende manieren:

- De pedagogisch medewerker(s) die op de groep blijft, observeert de kinderen nauwlettend. Zij speelt in op de individuele behoeften van het kind en waarborgt op deze manier de emotionele veiligheid en de stabiliteit op de groep.
- De pedagogisch medewerker(s) geeft haar collega een goede overdracht op het moment dat zij met pauze gaat of wanneer zij klaar is met haar dienst. Op die manier worden individuele behoeften en eventuele bijzonderheden van de kinderen met elkaar afgestemd.
- De pedagogisch medewerker(s) geeft tijdens de afwijking haar volle aandacht aan de kinderen. Praktische taken, zoals schoonmaak- en administratieve werkzaamheden, worden hervat op het moment dat er niet meer wordt afgeweken van de BKR.

De drie uren regeling wordt ieder drie maanden geëvalueerd en indien nodig (in overleg met de O.C) aangepast. Indien de regeling wordt aangepast worden ouders ten alle tijden doormiddel van een nieuwsbrief op de hoogte gesteld van de vernieuwde regeling. Ouders/verzorgers worden geïnformeerd over afwijkingen van de beroepskracht-kindratio doordat het in het pedagogisch beleidsplan opgenomen is.

4.2 INZET STAGIAIRES

BSO de Lolifantjes wil participeren in het opleiden van stagiaires. BSO de Lolifantjes wil invloed uit kunnen oefenen op de kwaliteit van het leertraject van pedagogisch medewerkers en haar eigen visie op professioneel en pedagogisch handelen benadrukken. BSO de Lolifantjes wil door de begeleiding aan stagiaires zorgen dat ook vernieuwingen vanuit de opleidingen zichtbaar worden binnen het kinderdagverblijf. BSO de Lolifantjes vindt het van belang dat de begeleiding van leerlingen plaats vindt aan de hand van gestelde doelen.

- ✓ BSO de Lolifantjes streeft met het bieden van beroepsvorming plaatsen (BPV-plaatsen) de volgende doelen na:
- ✓ Door opleiden van stagiaires het personeelsaanbod op peil te houden;
- ✓ Stagiaires de mogelijkheid geven tot intreden binnen deze organisatie;
- ✓ Het waarborgen van kwaliteit en kwantiteit van stagiaires;
- ✓ Het leveren van een bijdrage aan een positief beeld van de kinderopvang;
- ✓ Het vergroten van haar bereikbaarheid en bekendheid bij stagiaires;

BSO de Lolifantjes wil haar leerlingen een leerrijke en uitdagende leeromgeving bieden waar zij bewust en doelgericht kunnen leren. Zij vindt het van belang dat het doelgericht leren volgens een van tevoren vastgestelde methode gebeurt waarbij de desbetreffende opleiding en BSO de Lolifantjes dezelfde doelen nastreven en nauw met elkaar samenwerken.

BSO de Lolifantjes vindt dat een stagiaire pas goed in staat is te leren als de groep waar zij werkt een omgeving biedt waar de stagiaire in staat wordt gesteld om te mogen leren. BSO de Lolifantjes biedt stagiaires de mogelijkheid om kennis te maken en te ontdekken om zo te ervaren wat het werken binnen de kinderopvang inhoudt. De leerling wordt instaat gesteld te oefenen, fouten te maken en zal op een positieve wijze ondersteuning krijgen waarbij reflectie op eigen handelen een belangrijk onderdeel vormt.

BSO de Lolifantjes vindt dat elke pedagogisch medewerker ook in staat zou moeten zijn de taak van werkbegeleider zich te nemen een stagiaire te begeleiden. Er kan in de keuze van koppeling van een leerling aan een werkbegeleider een verschil gemaakt worden in niveau van stagiaire, de vorm van het leertraject en/of de begeleidingsstijl van de werkbegeleider. De werkbegeleider is het eerste aanspreekpunt voor de leerling en zal hem/haar ondersteunen en gedurende het leertraject steeds meer verantwoordelijkheid geven.

De praktijkopleider binnen BSO de Lolifantjes heeft de opleiding van praktijkopleider gevolgd. De praktijkopleider heeft minimaal 2 jaar relevante werkervaring in de functie van pedagogisch medewerker. De praktijkopleider plaatst de leerlingen en koppelt ze aan de werkbegeleider (eventueel in overleg met de locatiemanager). Zij bewaakt de voortgang van het leerproces van alle leerlingen en onderhoudt contacten met de opleidingen. De praktijkopleider volgt samen met de werkbegeleider het leerproces van de leerling en wordt hierover geïnformeerd door de werkbegeleiders. De praktijkopleider is werkzaam voor de totale organisatie en valt onder de verantwoordelijkheid van de locatiemanager.

Er wordt van de leerling verwacht dat zij in een eerste kennismaking met de praktijkopleider kan motiveren welke leerdoelen zij heeft. De leerling zal gedurende het leertraject een beeld krijgen van het beroep van pedagogisch medewerker en wordt er verwacht dat zij haar doelen hierop bijstelt. Daarnaast verwacht BSO de Lolifantjes dat de leerling zich houdt aan de gemaakte afspraken, de geldende regels binnen de organisatie, open staat voor feedback en laat zien te willen leren en werken aan haar leerdoelen en opdrachten. De werkzaamheden van een stagiaire bestaan uit de volgende onderdelen:

De stagiaire is bij ons om zichzelf verder te ontwikkelen als pedagogisch medewerkers. De taken die een stagiaire kan uitvoeren:

Alle leerjaren

- ✓ Inventariseert behoeften en wensen van het kind
- ✓ Bereidt de uitvoering van activiteiten voor
- ✓ Richt ruimten in ter voorbereiding op activiteiten
- ✓ Stemt de werkzaamheden af met betrokkenen
- ✓ Stimuleert de ontwikkeling door het aanbieden van activiteiten met ondersteuning van de pedagogisch medewerker
- ✓ Ondersteunt bij verzorgende taken
- ✓ Zorgt voor een veilig pedagogisch klimaat
- ✓ Evalueert de werkzaamheden
- ✓ Werkt aan de eigen deskundigheid
- ✓ Werkt aan het bewaken en bevorderen van kwaliteitszorg
- ✓ Uitvoeren van huishoudelijke taken
- ✓ Observeren van kinderen (in samenwerking met de mentor van het kind).
- ✓ Begeleiden van kinderen tijdens vrij spel momenten
- ✓ Begeleiden tijdens eet en drink momenten

Laatste leerjaar PW4

- ✓ Geeft overdracht aan ouders/vervangende opvoeders
- ✓ Stelt een (gespecialiseerd) activiteitenprogramma op en biedt deze ontwikkelingsgerichte activiteiten aan
- ✓ Ontwikkelt (mede) een begeleidingsplan
- ✓ Biedt (gespecialiseerde) opvang
- ✓ Biedt persoonlijke verzorging
- ✓ Draagt zorg voor huishoudelijke werkzaamheden
- ✓ Voert coördinerende taken uit
- ✓ Bouwt en onderhoudt een netwerk

- ✓ Voert beleidsondersteunende taken uit
- ✓ Voert beheertaken uit

De taken van de stagiaires verschillen per "soort" stagiaire, leerjaar en opleiding. Zo worden er twee soorten stagiaires onderscheiden:

BBL-stagiaires en derde leerweg studenten: een BBL-stagiaire of derde leerweg student volgt een werken-en leren opleiding. Een Derde-Leerweg opleiding kent geen vaste uren zoals een BBL of BOL-stage, hierdoor is het dus flexibel en zeer geschikt voor mensen met andere bezigheden (baan, gezin). Derde-leerweg opleidingen vallen net als andere mbo-opleidingen onder de Wet Educatie beroepsonderwijs en voldoet dus aan dezelfde strenge kwaliteitseisen. Bij deze vormen van opleidingen mag de stagiaire worden ingezet als een formatieve pedagogisch medewerker. Afhankelijk van de fase van haar opleiding, toets uitslagen en beoordeling van de praktijkbegeleider, is deze inzetbaarheid van 0 tot 100%. Wij dragen ervoor zorg dat er niet meer dan 33% van de personele bezetting uit BBL'ers bestaan gedurende de dag.

De BBL of derde leerweg student heeft een arbeidscontract bij kinderopvang BSO de Lolifantjes, indien zij formatief wordt ingezet. BBL studenten of derde leerweg studenten van de BSO hebben een arbeidscontract van minimaal 12 uur en studenten van het kinderdagverblijf van minimaal 20 uur. Indien een BBL-stagiaire of derde leerweg student formatief wordt ingezet zal er ten alle tijden een inzetbaarheid verslag worden opgesteld waarin is beschreven voor hoeveel procent de stagiaire formatief ingezet kan worden alsmede de reden van deze conclusie. Binnen BSO de Lolifantjes wordt een BBL'er die deels formatief wordt ingezet op de volgende wijze ingezet: de formatieve inzetbaarheid wordt op basis van uren berekend. Bijvoorbeeld; indien zij voor 50% inzetbaar is wordt zij de helft van de tijd formatief ingezet als pedagogisch medewerker en de andere 50% van de tijd boventallig ingezet als stagiaire.

Een BBL voert de volgende taken uit:

Alle leerjaren en inzetpercentage

- ✓ Het ophalen van kinderen
- ✓ Activiteiten aanbieden
- ✓ Activiteit aanbieden met ondersteuning van de pedagogisch medewerker
- ✓ Begeleiden van ontwikkeling
- ✓ Observeren van kinderen (in samenwerking met de mentor van het kind)
- ✓ Begeleiden tijdens eet en drink momenten
- ✓ Uitvoeren van verzorgingsmomenten zoals, verschonen, toiletbegeleiding, flesje geven
- ✓ Uitvoeren van huishoudelijke taken
- ✓ Begeleiden van kinderen tijdens vrij spel momenten

Laatste leerjaar of bij inzetbaarheidspercentage boven de 50%

- ✓ Aanbieden van een workshop reeks of activiteit
- ✓ Deelnemen aan oudergesprekken en kinderen observeren
- ✓ Overdracht aan ouder geven aan het einde van de dag
- ✓ Oudergesprekken en kinderen observeren
- ✓ Het opstellen van een handelingsplan m.b.t. een kind

Laatste leerjaar of bij inzetbaarheidspercentage van 100%

- ✓ De BBL-stagiaire functioneert als volledig pedagogisch medewerker en voert tevens gelijkwaardige taken uit. Indien noodzakelijk worden taken begeleid en ondersteund door collega's. De BBL'er zal echter niet als vast gezicht worden aangewezen. Daarnaast voert zij mentortaken alleen uit met controle van een collega.

Bol- stagiaires: Naast BBL-studenten kunnen er tevens BOL-studenten stagelopen bij BSO de Lolifantjes. Zij volgen een beroeps opleidende leerweg, waarbij zij stagelopen. Deze stagiaires worden boventallig ingezet, dit betekent dat zij niet de eindverantwoordelijke zijn voor het welzijn van de kinderen. Onder bepaalde omstandigheden kan besloten worden een BOL-student formatief in te zetten. Dit gebeurt alleen als de BOL-student capabel genoeg is om als volwaardige pedagogisch medewerker ingezet te worden. Mocht er worden besloten om een BOL-student als formatieve pedagogisch medewerker in te zetten dan wordt er te allen tijde een inzetbaarheid verslag opgesteld. Daarnaast mag een BOL-stagiaire alleen worden ingezet onder de volgende voorwaarde:

- ✓ Een bol student mag allen ingezet worden tijdens ziekte van een pedagogisch medewerkers of tijdens schoolvakanties van de student.
- ✓ De bol student mag nooit alleen op de groep staan behalve tijdens pauzes
- ✓ De bol student mag niet worden ingezet tijdens het eerste leerjaar
- ✓ De bol student kan allen worden ingezet op de eigen stage locatie (KDV of BSO)

Bij kinderopvang BSO de Lolifantjes houden wij ons aan onderstaand richtlijnen zoals vastgesteld in het cao-kinderopvang:

Inzetbaarheid en salariering studenten mbo en HBO Opleidingsfase	Formatieve inzetbaarheid	Wijze van vaststelling opleidingsfase	Wijze van vaststelling formatieve inzetbaarheid
Fase 1: overeenkomstig eerste leerjaar SPW-3/ SPW-4	Oplopend van 0 naar 100%	* Conform de leerjaren en voortgang ingeval van een normatieve opleidingsduur van 3 jaar; * In geval van een andere opleidingsduur worden de fase en ingangsdatum ervan bepaald op basis van informatie van de opleiding.	De werkgever stelt de formatieve inzetbaarheid in fase 1 en fase 2 vast op basis van informatie van de opleidings- en praktijkbegeleider en legt deze schriftelijk vast.
Fase 2: overeenkomstig tweede leerjaar SPW-3/ SPW-4			
Fase 3: overeenkomstig derde leerjaar SPW-3/ SPW-4	100%		
Fase 4: Diploma SPW-3 of Vierde jaar SPW-4	100%	Nvt	Nvt

De begeleiding van de stagiaires wordt gedaan door de pedagogisch medewerker van de groep in samenwerking met de houder. Maandelijks vindt er een POP-gesprek plaats tussen de pedagogisch medewerker en de stagiaire. In dit gesprek wordt over het functioneren van de stagiaires gesproken, waar de stagiaires nog in kan groeien, alsmede waar de stagiaire zelf nog in wil groeien. Daarnaast wordt besproken welke opdrachten de stagiaire nog dient te maken. Indien de stagiaire goed presteert dan kan ervoor worden gekozen om eens in de twee maanden een POP-gesprek te voeren. Periodiek (afhankelijk van de opleidingsinstelling) is er een gesprek tussen de pedagogisch medewerker en de stagebegeleider van school omtrent de ontwikkeling van de stagiaire. De pedagogisch medewerker kan ondersteuning bij de begeleiding van de stagiaire vragen indien de gesprekken stroef verlopen of er bijvoorbeeld over disfunctioneren gesproken moet worden.

4.3 PERSONEEL EN ONDERSTEUNING ANDERE VOLWASSENEN

4.3.1 PEDAGOGISCH MEDEWERKERS

Om de continuïteit op de groep te waarborgen en het contact met de kinderen te bevorderen, werken wij met vaste pedagogische medewerkers. Zij beschikken over een diploma conform kinderopvang of zijn stagiaires die formatief worden ingezet volgens de wet- en regelgeving. De pedagogisch medewerkers zijn gekoppeld in het personenregister kinderopvang en worden daardoor continue gescreend.

Om de structuur en rust te waarborgen stellen wij als eis, dat er maximaal één stagiaire per dag op de groep staat. Wij streven ernaar dat bij afwezigheid van een vaste medewerker, deze worden vervangen door een vaste invalkracht die bekend is met de kinderen.

Alle medewerkers die een contract hebben zijn in het bezit van een verklaring omtrent gedrag (VOG)
De vaste pedagogische medewerkers en stagiaires zijn tevens in bezit van een kinder-EHBO en BHV (bedrijfshulpverlening) diploma of volgen deze binnen afzienbare tijd. Ook volgen wij jaarlijks een BHV (bedrijfshulpverlening) en EHBO cursus en zijn daardoor nog beter in staat om aan kinderen en derde professionele hulp te verlenen.

4.3.2 EXTERNE ADVISEUR

BSO de Lolifantjes werkt samen met een externe adviseur om de kwaliteit van het kinderdagverblijf te waarborgen, maar tevens ook te verbeteren daar waar nodig. De externe adviseur is samen met de leidinggevende verantwoordelijk voor het opstellen van het beleid en de implementatie daarvan. De externe adviseur adviseert, ondersteunt en begeleidt de leidinggevende daar waar nodig is. Als laatste biedt de externe adviseur eventuele bijscholing, workshop en studiedagen aan.

4.3.3 PEDAGOGISCH BELEIDSMEDEWERKER

BSO de Lolifantjes acht het van groot belang dat er sprake is van een goede pedagogisch kwaliteit binnen de kinderopvang en werkt om deze reden met een pedagogisch coach, die verantwoordelijk is voor de begeleiding van de pedagogisch medewerkers en het schrijven van het pedagogisch beleidsplan.

Om de pedagogische kwaliteit bij BSO de Lolifantjes te kunnen waarborgen, bezoekt de pedagogisch coach kinderdagverblijf BSO de Lolifantjes (bijna) maandelijks. De pedagogisch coach kijkt mee op verschillende fronten van de pedagogisch kwaliteit. Zo wordt er aandacht besteedt aan het pedagogisch beleidsplan en het implementeren hiervan, het in kaart brengen en monitoren van het pedagogisch handelen door middel van (video)observaties en POP-gesprekken, en het aanbieden van workshops die aansluiten op de inzichten uit de observaties. Daarnaast is er aandacht voor de zorg- en opvoedvragen die onder de pedagogisch medewerkers spelen binnen een intervisiebijeenkomst en wordt de kwaliteit van de leefomgeving en de mate van ontwikkelingsstimulering in kaart gebracht. De pedagogisch beleidsmedewerker is gediplomeerd conform cao-kinderopvang.

4.3.4 LEIDINGGEVENDE

De functie van leidinggevende heeft een operationeel karakter. In de praktijk betekent dit dat de leidinggevende verantwoordelijk voor de uitvoering van het personeelsbeleid en dagelijks leiding geeft aan de pedagogisch medewerkers en eventuele stagiaires. De leidinggevende is verantwoordelijk voor de uitvoering en realisatie van het tactische en operationele beleid.

In de praktijk betekent dit dat de leidinggevende geeft leiding medewerkers door de kwaliteit en kwantiteit van de uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden te controleren en coördineren en medewerkers te begeleiden, instrueren, coachen en motiveren, waar nodig. Daarnaast heeft de leidinggevende een begeleidende taak ten aanzien van de pedagogisch medewerkers bij de uitvoering van hun dagelijkse werkzaamheden en houdt daartoe periodiek kinder- en/of werkbijeenkomsten. Verder draait de leidinggevende regelmatig mee op de groep, waardoor zij de pedagogisch medewerkers, kinderen en ouders goed kent. Hierbij kan zij nog beter coachen, begeleiden en aansturen.

Tenslotte is de leidinggevende verantwoordelijk voor het voeren van intakegesprekken en is zij daarnaast het eerste aanspreekpunt indien ouders inhoudelijk vragen hebben over de opvang of een klacht hebben.

Hieronder staan de contact gegevens van de leidinggevende beschreven:

- ✓ Sidika Sari
Poëziestraat 1-3
1321 HG Almere
Mobiel: 06 51430203

Email : info@bsodeKinderdagverblijf de Lolifantjes.nl
Website: www.bsodeKinderdagverblijf de Lolifantjes.nl
Telefonische bereikbaarheid: dagelijks van 08:00- 19:00

4.3.5 VRIJWILLIGER

Binnen BSO de Lolifantjes is er een vrijwilliger werkzaam. Deze vrijwilliger is gediplomeerd pedagogisch medewerker, is in het bezit van een VOG, staat gekoppeld in het personenregister kinderopvang en wordt ingezet als "loopouder". Dit betekent dat zij de kinderen in de ochtend naar school brengt en in de middag de kinderen van school haalt en naar de BSO brengt. Daarnaast wordt deze vrijwilliger als invalkracht ingezet in geval van ziekte.

4.4 BEROEPSKRACHT KIND RATIO

De Pedagogisch medewerker-Kind-Ratio betreft de verhouding tussen het aantal pedagogisch medewerkers dat ten minste ingezet moet worden bij een bepaald aantal gelijktijdig aanwezige kinderen in een bepaalde leeftijdsgroep. Deze ratio is vastgelegd in de Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen. Voor het bepalen van de PKR maken wij altijd gebruik van de online rekentool (<http://1ratio.nl>). Aan de hand hiervan wordt een dienstrooster opgesteld, zodat er altijd voldoende pedagogisch medewerker op de groep aanwezig zijn.

Bij een volledige bezetting ziet het beroepskracht kind ratio er als volgt uit bij BSO de Lolifantjes:

Groep:	Aantal kinderen	Aantal medewerkers
Prozastraat	20	2
Jacob van Maerlantstraat	15	2

4.5 BELEID VEILIGHEID EN GEZONDHEID

Veiligheid en hygiëne is zeer belangrijk binnen de kinderopvang. Kinderen moeten veilig en hygiënisch hun tijd kunnen doorbrengen, zonder groot gevaar te lopen op ongelukken, ziektes of ander letsel ten gevolge van een onveilige en onhygiënische kinderopvangorganisatie. Om de veiligheid en gezondheid van de kinderen te waarborgen, wordt er gewerkt met een beleid veiligheid en gezondheid, waarin richtlijnen zijn opgenomen hoe er zorg wordt gedragen voor een veilige en gezonde kinderopvang. Wij vinden het hierbij van belang dat kinderen zelf leren omgaan met kleine risico's en gedragsregels aanleren om kans op ongevallen te minimaliseren. Voor sommige risico's is het maken van gedragsregels met kinderen niet voldoende om het risico te minimaliseren, bij deze risico's zijn er werkafspraken met de pedagogisch medewerkers gemaakt en indien nodig aanpassingen in het pand gemaakt. Meer informatie over de werkwijze omtrent veiligheid en gezondheid kunt u vinden op de locatie.

4.5.1 VIER OGEN PRINCIPE

Vanuit de Wet Kinderopvang wordt verplicht gesteld dat er tijdens openingstijden van de kinderopvang te allen tijde moet worden voldaan aan het vier ogen principe. Het vier ogen principe betekent dat een pedagogisch medewerker of stagiaire de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten, terwijl de medewerker gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene. Bij een andere volwassene kan er gedacht worden aan een collega- pedagogisch medewerker, stagiaire (18+), kantoor medewerker of vrijwilliger. Door te werken met het vier ogen principe wordt het risico op grensoverschrijdend gedrag geminimaliseerd.

Wij hechten zeer veel belang aan de veiligheid van de kinderen. Voor grensoverschrijdend gedrag is dan ook geen ruimte binnen onze organisatie. Om deze reden werken wij dagelijks met het vier ogen principe. Zo lopen de pedagogisch medewerkers en de leidinggevende regelmatig onverwacht bij elkaar binnen. Hoe het vier ogen principe verder vorm is gegeven kunt u lezen in het beleid veiligheid en gezondheid.

4.5.2 REGELING

De Wet Kinderopvang schrijft voor dat ieder kinderdagverblijf een achterwacht regeling moet hebben. Dit houdt in dat er op het moment dat een pedagogisch medewerker alleen in het pand aanwezig is, in overeenstemming met het BKR, er op bovenstaande tijden er een achterwacht beschikbaar moet zijn die in geval van nood binnen 15 minuten op de locatie aanwezig kan zijn. Deze achterwacht is tijdens de openingstijden (maandag t/m vrijdag van 6:30 -19:00 uur) van BSO de Lolifantjes telefonisch bereikbaar.

Ook de GGD en brandweer stellen bepaalde eisen. Gemeente, GGD en brandweer oefenen samen met de arbeidsinspectie een toezichhoudende en controlerende functie uit. Jaarlijks controleert de Inspectie van de GG&GD of BSO de Lolifantjes voldoet aan het inspectiekader, waaronder de jaarlijks up to date gevoerde risico-inventarisatie voor gezondheid en veiligheid, alsmede het daarop gevoerde actieplan. De inventarisatie, het actieplan en het inspectierapport liggen ter inzage op het kinderdagverblijf. Als gevolg van wet- en regelgeving wordt het handelen met betrekking tot veiligheid, hygiëne, ziekte en calamiteiten uitgewerkt in protocollen. Een aantal voorbeelden van protocollen zijn als bijlage bijgevoegd. Protocollen horen niet alleen op schrift te staan, het is belangrijk regelmatig stil te staan bij de wijze van handelen in geval van een calamiteit, brand of ongeval. Een regelmatige - jaarlijkse - oefening (evt. zonder kinderen) maakt dat iedereen ook weet waar de protocollen liggen, wat erin staat en hoe deze in de praktijk uitgevoerd moeten worden. Zo doende kunnen ze geëvalueerd en eventueel bijgesteld worden. Het komt voor dat richtlijnen en regels in strijd zijn met andere regels of met de pedagogische uitgangspunten die wij hanteren. In zo'n geval zullen wij met de betreffende instanties in overleg treden om zo de best mogelijke oplossing te vinden.

Regels zijn hulpmiddelen en geen onveranderlijke wetten. We gebruiken ze om de kinderen en ouders/verzorgers te laten weten waar ze aan toe zijn. Te veel regels maken het voor de kinderen niet leefbaar en voor de leiding niet werkbaar. Soms moet erin overleg - van de regels afgeweken worden. Wij hechten belang aan de ontwikkeling van een goede verstandhouding tussen kind, ouders/verzorgers en leiding. Bij het naleven van de regels wordt het kind zoveel mogelijk op een niet-bestrafende manier benaderd en abstracte eisen worden vermeden. De leid(st)er biedt het kind een alternatief aan of komt fantasievol te hulp.